

Burgerparticipatie bij de totstandkoming van opvanglocaties in de gemeente Zwijndrecht

De invloed van de ervaren procedurele rechtvaardigheid, empathie voor asielzoekers, de ervaren vrijwilligheid van de komst van asielzoekers naar Nederland en de attitude richting asielzoekers op beleidsacceptatie van asielopvanglocaties

Naam: Pieter Kreukniet

Studentnummer: 505793pk

E-mailadres: 505793pk@student.eur.nl

Datum: 27 februari 2025

Eerste lezer: Jasper Eshuis

Tweede lezer: Adria Albareda Sanz

Aantal woorden: 11.128 (tekst) + 774 woorden (tabellen) = 11.902 woorden

Master Bestuurskunde: specialisatie Beleid & Politiek

Erasmus Universiteit Rotterdam

Faculteit Erasmus School of Social and Behavioral Sciences

Samenvatting

In de afgelopen drie jaar hebben veel gemeenten te maken gekregen met een huisvestingsopgave betreffende een groot aantal (Oekraïense) asielzoekers. Hierbij hebben zij de balans moeten vinden tussen wensen van de landelijke overheid en de inwoners van haar gemeente. Rekening houdend met het draagvlak voor asielopvang en het vertrouwen in de gemeente is het belangrijk om inwoners te betrekken bij dit proces.

Bestaande literatuur wijst er op dat de ervaren procedurele rechtvaardigheid een bijdrage kan leveren aan het draagvlak voor asielopvang in gemeenten, waarbij de 'eerlijkheid' van het proces mogelijk zelfs belangrijker is dan de uitkomst. In de gemeente Zwijndrecht zijn in 2024 twee opvanglocaties geopend: één voor Oekraïners in december (Zwijndrecht, 2024a) en één voor reguliere asielzoekers in april 2024 (Zwijndrecht, 2024b).

Wegens dit onderscheid in verschillende groepen asielzoekers is ook besloten om te onderzoeken of een verschil in ervaren vrijwilligheid, empathie en houding richting asielzoekers invloed hebben op beleidsacceptatie. Dit heeft geleid tot de volgende onderzoeksvraag: *In hoeverre hebben ervaren procedurele rechtvaardigheid en de perceptie van asielzoekers onder de inwoners van de gemeente Zwijndrecht invloed op de beleidsacceptatie betreffende de komst van asielopvang in de gemeente?*

Om hier een antwoord op te kunnen geven is een enquête uitgezet onder directe omwonenden en andere belanghebbenden binnen de gemeente. In totaal zijn hier 176 bruikbare responses uit voortgekomen. Deze data is vervolgens geanalyseerd middels SPSS, waarbij naast de beschrijvende statistiek een Welch Anova en een meervoudige regressie zijn uitgevoerd.

Uit de meervoudige regressie, op basis waarvan de hoofdvraag is beantwoord, is gebleken dat de ervaren procedurele rechtvaardigheid niet significant van invloed is op de mate van beleidsacceptatie. Bij de perceptie van asielzoekers blijken de deelcomponenten 'empathie (voor asielzoekers)' en 'de ervaren vrijwilligheid (van de komst van asielzoekers naar Nederland)' wel significant van invloed op de mate van beleidsacceptatie.

Naast het beantwoorden van de hoofdvraag is in de resultaten ook onderzocht of de respondenten overeenkomen op basis van demografische kenmerken (leeftijd, gender & opleidingsniveau) of inhoudelijke kenmerken (ervaren procedurele rechtvaardigheid, empathie voor asielzoekers, ervaren vrijwilligheid van de komst van asielzoekers naar Nederland en attitude richting asielzoekers). Voor beide cases zijn de respondenten gesplitst in twee groepen: lage beleidsacceptatie (1-3,99 o.b.v Likertschaal van 1-7) en hoge beleidsacceptatie (4-7). Vervolgens is middels een Welch' Anova onderzocht of bij deze splitsing significante verschillen op basis van de bovenstaande demografische- en inhoudelijke kenmerken merkbaar zijn. Op basis van deze analyse is het onderscheid gemaakt tussen twee groepen:

Groep 1) Ziet de huidige situatie als een instroomcrisis (asielzoekers, in mindere mate Oekraïners komen hier vrijwillig), lage beleidsacceptatie, lage ervaren procedurele rechtvaardigheid, minder empathie voor asielzoekers, gemiddeld lager opgeleid.

Groep 2) Ziet de huidige situatie als een opvangcrisis (asielzoekers/Oekraïners komen hier onvrijwillig), hoge beleidsacceptatie, hoge ervaren procedurele rechtvaardigheid, veel empathie voor asielzoekers, gemiddeld hoger opgeleid.

Groep 2 blijkt, in lijn met eerder onderzoek, oververtegenwoordigd bij participatie betreffende het onderwerp asielopvang (Van der Meer, 2016). Voor mogelijk vervolgonderzoek lijkt het belangrijk om de oorzaken en gevolgen van deze

participatieve ongelijkheid bij asielopvangbeleid beter te begrijpen, hetgeen voor veel gemeenten een belangrijke rol kan spelen in de relatie met haar inwoners betreffende asielopvangbeleid.

Op basis van de resultaten, conclusie en discussie zijn twee aanbevelingen opgesteld. Deze zijn specifiek gericht aan de gemeente Zwijndrecht, maar zijn ook breder toepasbaar op andere gemeenten die te maken hebben met een huisvestingsopgave.

De eerste aanbeveling is om bij gevoelige onderwerpen als asielopvang in te zetten op het informeren van zoveel mogelijk inwoners, aangezien schriftelijk geïnformeerde inwoners in dit onderzoek aanzienlijk hoger scoren op beleidsacceptatie en ervaren procedurele rechtvaardigheid dan inwoners die geen brief hebben ontvangen. Hiervoor zijn drie opties aangeboden, variërend van lage kosten en een lagere dekkinggraad (bijvoorbeeld sociale media) tot hoge kosten en een hogere dekkinggraad (bijvoorbeeld het versturen van persoonlijke brieven en huisbezoeken). Gemeenten kunnen hierbij zelf per onderwerp de afweging maken welke optie het meest geschikt is.

De tweede aanbeveling is om goed rekening te houden met de participatieve ongelijkheid bij bijeenkomsten omtrent asielopvang. In lijn met eerder onderzoek is ook gedurende deze scriptie gebleken dat bij participatie omtrent asielopvang de voorstanders oververtegenwoordigd zijn ten opzichte van de verhouding binnen de gehele samenleving. Naast de aanbeveling om te experimenteren met gestructureerde dialogen, waarbij voorstanders en tegenstanders onder toezicht van de gemeente samen hun argumenten kunnen bespreken, wordt ook aangeraden om burgers waar mogelijk invloed te laten hebben op het beleid of hen heel duidelijk te informeren waarom niet kan worden afgeweken van bepaalde keuzes.

Trefwoorden: Beleidsacceptatie, ervaren procedurele rechtvaardigheid, empathie, ervaren vrijwilligheid, participatieve ongelijkheid

Inhoudsopgave

Samenvatting	2
Hoofdstuk 1 Inleiding	6
1.1 Aanleiding	6
1.2 Probleemstelling.....	7
1.3 Doelstelling.....	8
1.4 Onderzoeksvraag	8
Hoofdstuk 2 Theoretisch kader	10
Inleiding	10
Beleidsacceptatie	10
Herdefiniëren acceptatie-objecten tot relevante acceptatiemomenten	11
Ervaren procedurele rechtvaardigheid.....	11
De invloed van de perceptie van asielzoekers op beleidsacceptatie.....	13
Primaire en secundaire stakeholders.....	14
Hoofdstuk 3 Methodologie.....	16
Onderzoeksstrategie.....	16
Dataverzamelmethode	16
Operationalisering	17
Data-analysemethode.....	17
Validiteit	17
Betrouwbaarheid.....	17
Hoofdstuk 4 Resultaten	18
Persoonlijke kenmerken respondenten.....	18
Beschrijvende statistiek	19
Correlatietabellen.....	22
Meervoudige regressieanalyse	22
Hypotheses	24
Welch Anova	25
Verschillende groepen betreffende beleidsacceptatie	28
Hoofdstuk 5 Conclusies, discussie en aanbevelingen.....	29
Conclusie	29
Discussie	30
Aanbevelingen.....	31
Literatuurlijst.....	34
Bijlage A: Operationaliseringstabel	38
Bijlage B: Enquête	45
Bijlage C: Correlatietabellen	48
Bijlage D: Betrouwbaarheidsanalyses	49
Bijlage E: Factoranalyses	53

Bijlage F: Welch Anova	55
Bijlage G: Regressie empathie en ervaren vrijwilligheid	63
Bijlage H: Aantal woorden in tabellen (in scriptietekst)	64

Hoofdstuk 1 | Inleiding

1.1 Aanleiding

In de periode 2022-2024 is in Nederland sprake geweest van een sterk verhoogde instroom bij de COA-opvang, waarbij de hoogste cijfers zijn geregistreerd sinds 2015. Ook hebben sinds de invasie van Oekraïne in 2022 ruim 115.000 vluchtelingen uit Oekraïne zich ingeschreven bij Nederlandse gemeenten (CBS, 2024). Uit de Meerjaren Productie Prognose (MPP) 2024-1 blijkt dat de Nederlandse asielketen waarschijnlijk ook de komende jaren onder druk zal blijven staan (Ministerie van J&V, 2024). Een van de grootste uitdagingen die hieruit voortkomt is het organiseren van voldoende huisvesting voor asielzoekers en daaropvolgend statushouders in een reeds verhitte woningmarkt.

Hier komt bij dat op 1 februari 2024 de 'Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen', ook wel bekend als de spreidingswet, in werking is getreden. Door deze wet zijn gemeenten verplicht om op basis van een verdeelsleutel een bepaald aantal opvangplekken te realiseren. Hoewel het huidige kabinet Schoof I heeft laten weten de spreidingswet in te willen trekken heeft de asielminister Faber op 27 september 2024 laten weten dat de wet nog minstens een tot twee jaar zal blijven gelden (Binnenlands Bestuur, 2024). Zelfs als de spreidingswet wordt ingetrokken is de bestuursovereenkomst tussen gemeenten en het COA voor een periode van minstens 2-3 jaar vastgelegd, waardoor het niet mogelijk is om eerder te stoppen met bestaande opvanglocaties.

Uit verschillende nieuwsartikelen blijkt dat in veel gemeenten buurtbijeenkomsten waarin dit de huisvesting van asielzoekers centraal staat leiden tot boosheid en het gevoel dat mensen niet worden gehoord (Moonen, 2023; Boskeljon, 2024; NH Nieuws, 2024). Vanuit bestuurlijk oogpunt kan dit gemeenten voor een lastige keuze stellen. Enerzijds is sprake van een verplichte huisvestingsopgave vanuit de landelijke overheid, maar anderzijds zal een balans gevonden moeten worden met de wensen van de inwoners. Rekening houdend met het draagvlak voor asielopvang en het vertrouwen in de gemeenten is het essentieel dat sprake is van beleidsacceptatie. Dit houdt in dat beleid door de samenleving wordt geaccepteerd, getolereerd en er niet tegen wordt verzet (Pyklitzillig et al., 2018).

Op de website van de Rijksoverheid wordt aandacht besteed aan burgerparticipatie. Op deze pagina wordt aangegeven dat het kabinet burgers beter wilt betrekken bij besluiten van de overheid. Hierbij wordt benadrukt dat burgers niet alleen kunnen meedoen en meepraten, maar ook het gevoel hebben dat zij invloed hebben op besluiten die hen raken. Burgerparticipatie geldt volgens hen echter niet alleen voor landelijke besluiten, ook bij de plannen van decentrale overheden dienen burgers een rol te hebben (Ministerie van Algemene Zaken, 2024). Voor gemeenten is dit verankerd in de Art. 150, lid 1 van de Gemeentewet. Zonder hier technisch diep op in te gaan betekent dit dat gemeenten zelf regels op moet stellen over het betrekken van burgers bij het voorbereiden (en vanaf 2025 ook de uitvoering en evaluatie van) gemeentebestuur of terug kunnen vallen op de procedure in afdeling 3.4 van de Algemene Wet Bestuursrecht.

In de praktijk blijken sommige burgers echter te ervaren dat zij helemaal geen invloed hebben op de besluitvorming. In eerder onderzoek wordt deze vorm van participatie *beleidsbeïnvloedende participatie* genoemd. Daadwerkelijke invloed blijft beperkt tot relatief kleine zaken zoals het onderhoud van buurtgroen of het buurthuis, maar op de grote onderwerpen kan weinig of geen invloed worden uitgeoefend. (Van Houwelingen, Boele & Dekker, 2014). Dit komt ook naar voren in het nieuwsartikel over de gemeente Naarden. Bij de buurtbijeenkomst gaven alle bureaus aan het gevoel te hebben dat ze voor een voldongen feit staan en dat de beslissing voor de vestiging van de asielzoekers al was genomen (NH Nieuws, 2024).

In dit onderzoek zal de gemeente Zwijndrecht centraal staan. In deze gemeente zijn in het jaar 2024 namelijk twee locaties toegewezen: een tijdelijke opvanglocatie voor reguliere asielzoekers en een tijdelijke opvanglocatie voor ontheemde Oekraïners.

Tegelijkertijd blijkt uit de onderbouwing van de omgevingsvergunningen eigenlijk geen ruimte is voor beleidsbeïnvloedende participatie. In een passage betreffende de omgevingsdialoog wordt benadrukt dat communicatie met burgers de brug is om empathie te bouwen, begrip te kweken en vertrouwen te versterken. In deze omgevingsvergunning voor de locatie voor Oekraïners wordt informeren beschreven als belangrijkste stap op de participatieladder, door direct omwonenden en ondernemers per brief op de hoogte te stellen. Vervolgens kunnen burgers op een informatiebijeenkomst hun mening geven. Tegelijkertijd wordt gesteld dat de locatie en het doel van het pand al vast liggen, waardoor slechts beperkt ruimte is voor participatie (Zwijndrecht, 2024). Dit maakt dat de gemeente andere manieren zal moeten vinden om beleidsacceptatie onder haar inwoners te realiseren.

1.2 Probleemstelling

Ervaren procedurele rechtvaardigheid

Bij de focus op beleidsacceptatie is het belangrijk om te realiseren dat de mate van acceptatie niet enkel afhankelijk is van de ervaren gunstigheid van de uitkomsten. Uit onderzoek naar beleidsacceptatie blijkt dat beleidsacceptatie kan worden gezien als een 'houding' (Potman, 1989). Bij het afwegen van beleid kijken mensen zowel naar het oordeel van het beleid (Wat is het probleem? Sluit het beleid hierbij aan? Wat is het effect op mij?) als de emotionele duiding (Sluit het beleid aan bij mijn normen en waarden? Voldoet het aan mijn verwachtingen?).

Uit onderzoek naar burgerparticipatie blijkt dat de ervaren rechtvaardigheid van de procedure mogelijk zelfs belangrijker is dan de uitkomst (Bleijenberg et al., 2020). Als dit ook bij asielopvanglocaties het geval is, betekent dit dat gemeenten mogelijk een belangrijke rol kunnen spelen in het stimuleren van beleidsacceptatie, door haar inwoners het gevoel te geven dat het proces richting de komst van een asielopvanglocatie rechtvaardig is verlopen.

De perceptie van asielzoekers

Naast de ervaren procedurele rechtvaardigheid, die voornamelijk gericht is op het inhoudelijke aspect van het beleid, blijkt ook een emotioneel aspect een rol te spelen bij beleidsacceptatie. Hierbij worden de effecten van beleid onder meer afgewogen tegen de normen, waarden en verwachtingen van de persoon (Potman, 1989). Gedurende deze scriptie zal deze perceptie worden verdeeld in drie onderdelen: de empathie voor asielzoekers, de ervaren vrijwilligheid van hun komst en de attitude jegens asielzoekers. Een uitgebreidere behandeling zal plaatsvinden in het theoretisch kader, maar de concepten zullen onderstaand worden geïntroduceerd.

Empathie

Het concept empathie kan worden gezien als de reactie van een individu op de ervaringen van een ander (Davis, 1983). Hierbij wordt het onderscheid gemaakt tussen de cognitieve reactie (is iemand in staat om iets vanuit het perspectief van een ander te zien) en een meer gevoelsmatige, emotionele reactie. In deze scriptie zal worden onderzocht of de mate van empathie voor asielzoekers invloed heeft op de beleidsacceptatie. Een interessante notie is dat mogelijk een verschil bestaat tussen de empathie voor Oekraïense asielzoekers en reguliere asielzoekers, aangezien Oekraïense asielzoekers op basis van bestaande literatuur vaker beschouwd kunnen worden als (etnische) in-group dan reguliere asielzoekers (Neumann et al., 2013; CBS, 2024). Ook dit zal worden meegenomen in deze scriptie.

Ervaren vrijwilligheid

Uit onderzoek naar de invloed van ervaren vrijwilligheid van migratie op de mate van steun voor het recht van immigranten om hun eigen cultuur te behouden en assistentie te ontvangen van de overheid is gebleken dat ervaren vrijwilligheid een positief effect op heeft op de steun voor deze zaken (Verkuyten et al., 2017). Op basis van dat onderzoek zal in deze scriptie het effect van ervaren vrijwilligheid op de mate van beleidsacceptatie

worden onderzocht. Ook hier bestaat de kans dat er sprake zal zijn van een verschil tussen de ervaren vrijwilligheid van de komst naar Nederland van respectievelijk Oekraïense asielzoekers en reguliere asielzoekers.

Attitude

Bij onderzoeken naar de houding jegens asielzoekers wordt voornamelijk de focus gelegd op de mate waarin respondenten het eens zijn met negatief geformuleerde items betreffende migratie, waarmee dus wordt gemeten waar iemand staat op een schaal van niet negatief tot zeer negatief (Panno et al., 2023). Uit verder onderzoek waarbij ook positief geformuleerde items worden meegewogen blijken deze ook een belangrijke rol te spelen, bijvoorbeeld bij het meten van de mate van positieve houding op basis van het aantal immigranten in de wijk waar een respondent woont (Hoxhaj & Zuccotti, 2021). Op basis van deze kennis zal in deze scriptie de invloed van de attitude jegens asielzoekers (bestaande uit zowel positief als negatief geformuleerde items) worden afgewogen aan de mate van beleidsacceptatie.

Splitsing in twee cases

Uit de theoretische verkenning is gebleken dat zowel empathie jegens asielzoekers als ervaren vrijwilligheid van de komst van asielzoekers (naar Nederland) kan verschillen op basis van de samenstelling van de groep asielzoekers. In deze scriptie is sprake van twee verschillende opvanglocaties met verschillende doelgroepen (aparte opvanglocaties voor respectievelijk Oekraïense asielzoekers en reguliere asielzoekers). Door deze cases te splitsen zal het ook eenvoudiger zijn om de vragen goed toe te spitsen op de doelgroep, bijvoorbeeld 'Ik voel sympathie voor asielzoekers / Oekraïense asielzoekers', waardoor beter kan worden gegarandeerd dat de respondenten de vraag op de juiste wijze interpreteren. Bij het rapporteren van de resultaten zullen de cases dus los van elkaar worden gepresenteerd, waardoor mogelijke verschillen duidelijk inzichtelijk gemaakt kunnen worden.

1.3 Doelstelling

In dit onderzoek is sprake van cases waarin een gemeente moet voldoen aan een landelijke taakstelling. Door deze taakstelling staat de primaire beleidsuitkomst (opvangen van asielzoekers) van het participatietraject al vast, maar rekening houdend met de wens van de gemeente om een goede relatie met haar inwoners te behouden is het wenselijk dat de inwoners dit beleid ook accepteren. Het doel van dit onderzoek is om beter inzicht te krijgen de mogelijkheden om de beleidsacceptatie te verhogen, ook wanneer de belangrijkste onderdelen beleidsuitkomst al praktisch vaststaan. Hierbij wordt gekeken naar het effect van ervaren procedurele rechtvaardigheid op beleidsacceptatie en de perceptie die de inwoners van asielzoekers hebben.

1.4 Onderzoeksvraag

In hoeverre hebben ervaren procedurele rechtvaardigheid en de perceptie van asielzoekers onder de inwoners van de gemeente Zwijndrecht invloed op de beleidsacceptatie betreffende de komst van asielopvang in de gemeente?

In aanvulling op deze onderzoeksvraag zullen op basis van het theoretisch kader en het conceptueel model ook meerdere hypotheses worden opgesteld, waarin ook de overige concepten die in de inleiding zijn geïntroduceerd worden opgenomen. Op basis van het onderzoek zullen de relaties tussen deze concepten en de mate van beleidsacceptatie worden getoetst.

1.5 Relevantie

Maatschappelijke relevantie

In Nederland staan wij de komende decennia voor een groot aantal maatschappelijke opgaven. In deze casus speelt voornamelijk de opvang van asielzoekers en de bredere problematiek op de woningmarkt een rol. Daarnaast kan ook worden gedacht aan vergrijzing, verduurzaming, gezondheidszorg en onderwijs. Op al deze dossiers zullen keuzes gemaakt moeten worden, keuzes waar veel mensen het inhoudelijk niet eens zullen zijn. In deze thesis zal de mogelijkheid worden geëxploreerd om middels een eerlijk ervaren proces burgers toch mee te nemen in het traject richting beleid, waardoor zij naar verwachting uiteindelijk minder weerstand zullen bieden, met beoogd resultaat dat het gevoerde beleid effectiever kan functioneren.

Wetenschappelijke relevantie

Uit bestaand onderzoek naar de relatie tussen ervaren procedurele rechtvaardigheid en beleidsacceptatie is gebleken dat het onderwerp asielopvang mogelijk andere karakteristieken vertoont dan overige type participatietrajecten (Van der Meer, 2016). Waar bij onderwerpen als cameratoezicht, tegenprestaties voor uitkeringen en bezuinigingen op kunst en cultuur in de meerderheid tegenstanders komen opdagen bij inspreekmomenten, zijn het bij asielopvang juist de voorstanders die kiezen om te participeren (Van der Meer, 2016). Dit maakt van asielopvang een thema dat extra onderzoek behoeft om de relatie tussen ervaren procedurele rechtvaardigheid en beleidsacceptatie beter in kaart te brengen en te kunnen duiden.

Bestuurlijke relevantie

Vanuit bestuurlijk perspectief is dit onderzoek voornamelijk relevant voor gemeenten, in het specifiek bij het organiseren van asielopvang, maar mogelijk ook met algemeen toepasbare lessen. In de aanleiding blijkt dat veel gemeenten proberen om burgers te laten participeren bij de besluitvorming, soms ook met negatieve reacties tot gevolg. Het doel van dit onderzoek is om hen handvaten te bieden waarmee het mogelijk is om de gewenste inzet voor een eerlijk proces in te schatten en daarmee de beleidsacceptatie onder haar inwoners te verhogen.

1.6 Leeswijzer

Na dit hoofdstuk volgt het theoretisch kader, waarin de relevante concepten en modellen die de veronderstelde relatie in de hoofdvraag onderbouwen en meetbaar maken (H2). In de methodologie is toegelicht welke onderzoeksmethode is gebruikt om tot valide en betrouwbare onderzoeksresultaten te komen (H3). Tenslotte zijn de onderzoeksresultaten gepresenteerd (H4) en is in het laatste hoofdstuk kritisch gereflecteerd op de implicaties van de resultaten (H5).

Hoofdstuk 2 | Theoretisch kader

Inleiding

Binnen ons democratisch systeem hebben burgers de taken van beleidsvorming, dienstverlening en handhaving gedelegeerd aan de verschillende lagen van de overheid. Voor het functioneren van het systeem is het dan ook belangrijk dat burgers geloven dat deze taken eerlijk, transparant en competent worden uitgevoerd. In dit theoretisch kader zal eerst worden toegelicht wat wordt verstaan onder beleidsacceptatie. Vervolgens zullen de concepten: ervaren procedurele rechtvaardigheid, empathie, ervaren vrijwilligheid en attitude worden geïntroduceerd, waarbij wordt toegelicht waarom en op welke wijze deze volgens bestaande literatuur invloed kunnen hebben op de mate van beleidsacceptatie.

Beleidsacceptatie

Binnen samenlevingen bestaan meningsverschillen over de gewenste aanpak van beleidsproblemen. Als je mensen vragen stelt over beleidsprobleem dat hen aangaat zullen zij vaak een beleidsvoorkeur (*policy preference*) formuleren, hun persoonlijke voorkeur voor een aanpak. Het is echter onmogelijk om beleid te maken dat aansluit bij ieders persoonlijke voorkeur. Zeker bij controversiële onderwerpen zal dus moeten worden gekeken naar beleidsacceptatie (*policy acceptance*) (Pyklitzillig et al., 2018). In deze paragraaf zal 'beleidsacceptatie' worden gedefinieerd, wordt het onderscheid gemaakt tussen de verschillende aspecten die beleidsacceptatie vormgeven en zal tenslotte worden geïntroduceerd welke factoren mogelijk van invloed zijn op de mate van beleidsacceptatie. Hierbij wordt waar mogelijk een koppeling gemaakt aan de cases in de gemeente Zwijndrecht.

Een van de belangrijkste werken aangaande beleidsacceptatie betreft een dissertatie van Potman (1989), waarin de acceptatie van beleid wordt beschreven als *'de houding (het geheel van cognities en affecten) van een persoon tegenover een beleid, die is gebaseerd op zijn of haar oordeel over het beleid (het bestaan, de vormgeving, inhoud en effecten ervan) in het licht van zijn of haar normen, waarden, wensen, verwachtingen, doeleinden, belangen of posities'* (p.26). Acceptatie van beleid gaat dus over zowel over de rationele afweging (waarom bestaat dit beleid, bereikt het de doelstelling, wat heeft het voor effect op mij) als een emotioneel aspect. Samen vormen deze onderdelen een houding: de manier waarop iemand voelt en denkt over het beleid.

Aan de hand van deze definitie heeft Potman gewerkt aan een model voor het beschrijven en verklaren van de mate van beleidsacceptatie. Hierbij maakt hij het onderscheid tussen vier acceptatie-objecten, drie factoren die samen worden gevat in 'probleempercepties' en een set aan achtergrondfactoren (Potman, 1989). Uit zijn onderzoek blijkt echter dat zijn theoretisch model eigenlijk alleen toepasbaar is op de beleidsacceptatie van actoren binnen de overheden, dus bijvoorbeeld de relatie tussen de centrale overheid en gemeenteambtenaren. Om de beleidsacceptatie onder burgers te meten zijn volgens hem enkele aanpassingen nodig (Potman, 1989).

In het onderzoek van Potman wordt namelijk gekeken naar de acceptatie van de Wet geluidhinder door de betrokken bestuurders en ambtenaren in achttien onderzochte gemeenten (Potman, 1989). Hierbij is onderzoek gedaan naar de acceptatie en niet-acceptatie van: het bestaan van de wet, de opzet & structuur, het instrumentarium en de voorwaarden van uitvoering (Potman, 1989. p.130-132). Bij de aanbevelingen voor het verder ontwikkelen van het theoretisch kader geeft Potman aan dat deze onderdelen redelijk bruikbaar zijn voor het onderzoeken van acceptatie onder overheidsactoren, maar dat bij een theoretisch kader voor onderzoek naar acceptatie onder burgers andere overwegingen gemaakt moeten worden. Zo hebben burgers weinig zicht op de opzet en structuur van beleid, noch instrumenten waar zij niet direct en expliciet mee te maken

hebben. De focus zal voornamelijk moeten liggen op overheidshandelingen en overheidsbeslissingen waarmee zij direct geconfronteerd worden (Potman, 1989. p.205).

Herdefiniëren acceptatie-objecten tot relevante acceptatiemomenten

Op basis van deze kennis worden in Aarts en van Woerkum (1994) verschillende acceptatiemomenten gepresenteerd. Binnen de context van deze scriptie wordt op basis van Aarts en van Woerkum het onderscheid gemaakt tussen vier acceptatiemomenten:

1. acceptatie van de bestuurlijke probleemdefinitie;

Dit betreft de perceptie van de ernst van het probleem, de betrokkenheid bij het probleem en de inzichten omtrent oorzaken en de oplossingsrichting. Gedurende de onderzoeksfase kan mogelijk blijken dat er geen consensus bestaat over de probleemdefinitie, voornamelijk op het gebied van de oplossingsrichting. Uit onderzoek blijkt namelijk dat een grote meerderheid van de Nederlanders het liefst een vermindering ziet van de migratie (Ipsos, 2023), de vraag is in hoeverre dit verenigbaar is met de bestuurlijke oplossingsrichting die voornamelijk focust op het realiseren van voldoende opvangplekken.

2. acceptatie van het ingrijpen van de overheid;

Hierbij gaat het over de noodzaak van overheidsingrijpen. Hierbij zal meespelen in hoeverre de overheid als probleemoplossend wordt ervaren. In deze casus is niet met zekerheid te stellen welke actor hierbij door de betrokkenen verantwoordelijk wordt gehouden voor de komst van de opvanglocatie in hun gemeente: de eigen gemeente of de landelijke overheid? In casu: wordt gekeken naar de keuze van de gemeente om (nog) vrijwillig opvanglocaties te accepteren en/of de landelijke politiek die middels de spreidingswet druk uitoefent op de gemeente om plekken te faciliteren; in hoeverre worden beide ingrepen als acceptabel gezien?

3. acceptatie van de hoofdlijnen van een bepaald beleid;

Bij de hoofdlijnen van het beleid wordt gerefereerd naar de doelen, opzet en structuur. De doelgroep moet ervan overtuigd worden dat het beleid en de beoogde verandering daadwerkelijk leidt tot de oplossing van het 'probleem', waarbij natuurlijk ook de interpretatie van de bestuurlijke probleemdefinitie een rol speelt. Daarnaast zullen de betrokkenen beoordelen of sprake is van rechtvaardig beleid, waarbij hun eigen belangen niet onevenredig worden getroffen.

4. acceptatie van de maatregelen

Het laatste acceptatiemoment dat in dit kader wordt meegenomen is de acceptatie van de maatregel(en), in dit geval de komst van een asielopvanglocatie in de gemeente. In tegenstelling tot andere vraagstukken waarbij betrokkenen zelf bepaalde acties moeten ondernemen of aan normen moeten voldoen is er geen sprake van een actieve bijdrage. Er zal dus voornamelijk worden gekeken naar de oordeelsvorming over de komst van de asielopvanglocatie.

Deze vier acceptatiemomenten vormen gezamenlijk het oordeel of beleid als acceptabel wordt gezien. In de komende paragrafen worden concepten gepresenteerd die mogelijk van invloed zijn op de opvattingen betreffende deze acceptatiemomenten.

Ervaren procedurele rechtvaardigheid

Bij burgerparticipatietrajecten zullen burgers op een gegeven moment een oordeel vellen over het proces. Volgens bestaande literatuur is de ervaren procedurele rechtvaardigheid een van de belangrijkste factoren bij het bepalen van de reactie van burgers op beleid (Lind & Tyler, 1988). Hierbij wordt gekeken naar de methoden, mechanismen en

interacties die van invloed zijn op de besluitvormingsprocedure. Uit de literatuur omtrent ervaren procedurele rechtvaardigheid blijkt dat voornamelijk wanneer het proces als oneerlijk wordt ervaren dit zeer emotionele, negatieve reacties op kan roepen. Dit effect is zelfs zo sterk dat de eerlijkheid van het proces zwaarder weegt dan de eerlijkheid van de uitkomsten (Lind, 2016). Bij het beoordelingskader van procedurele rechtvaardigheid worden drie elementen onderscheiden: stem, respect en uitleg, die onder voorwaarden samen kunnen worden genomen onder de noemer '*eerlijk proces*'. Daarnaast blijkt dat ook de professionaliteit en integriteit van de betrokken ambtenaren een rol spelen in de ervaren rechtvaardigheid (Lind, 2016). De concepten competency en integrity zullen samen worden genomen in de term '*eerlijke beoordeling*'.

Een eerlijk proces

Stem

Dit onderdeel betreft de vraag of burgers in staat zijn geweest om hun stem te laten horen gedurende het proces. Uit eerder onderzoek blijkt dat van de verschillende elementen dit waarschijnlijk het sterkste effect heeft op het beoordelen van een eerlijk proces. Hierbij dient te worden opgemerkt dat de mening van de burger niet perse terug hoeft te komen in de uiteindelijke beslissing, als er maar serieus wordt geluisterd en de optie wordt overwogen (Lind, 2016). Hiervoor is het essentieel dat mensen hun mening kunnen geven voordat de beleidsbeslissing is genomen (Lind & Tyler, 1988). Er is zelfs onderzoek waaruit blijkt dat processen met gunstige uitkomsten, maar zonder mogelijkheid tot inspraak als oneerlijker werden beoordeeld dan processen met ongunstige uitkomsten, waarbij wel de mogelijkheid tot inspraak werd geboden (Thibaut et al., 1974).

Respect

Een volgend onderdeel is of burgers het gevoel hebben beleefd en met respect te zijn behandeld. Respect is afhankelijk van de cultuur en context waarin het traject plaatsvindt (Lind, 2016), de interactie dient dus te worden afgesteld op de betrokkenen om hen een respectvolle behandeling te laten ervaren. Hierbij blijken over het algemeen ervaren inclusiviteit en solidariteit belangrijke onderdelen voor het ervaren van respect (Tyler et al., 2015).

Uitleg

Bij dit onderdeel wordt benadrukt dat bij het ontwerpen van beleidsprocessen soms wordt vergeten dat burgers vaak niet bekend zijn met de procedures (Lind, 2016). Tegelijkertijd blijkt dat burgers vaak de behoefte hebben om betekenis te geven aan dingen die gebeuren in hun sociale omgeving (Weick, 1995). Het is dus belangrijk om vanaf het begin van het proces duidelijk uit te leggen welke stappen worden gezet, op welk moment en om welke reden.

Een eerlijke beoordeling

Naast de eerlijkheid van de kaders spelen ook de eigenschappen van de betrokken ambtenaren een belangrijke rol bij realiseren van een rechtvaardig ervaren procedure. Er zijn twee elementen die zich hierbij onderscheiden: competentie en integriteit (Bleijenberg et al., 2020).

Competentie en integriteit

De ambtenaren die betrokken zijn bij het participatie proces dienen deskundig, professioneel en integer te handelen. Binnen de context van ervaren procedurele rechtvaardigheid gaat dit dus over het handelen van de betrokken ambtenaren

gedurende het participatietraject (Bleijenberg et al., 2020). Als het breder wordt getrokken naar bijvoorbeeld de competentie en integriteit van 'de gemeente' of 'gemeenteambtenaren' in het algemeen zullen al snel verschillende interpretaties ontstaan (Blokstra, 2019), hetgeen van invloed is op de constructvaliditeit. Bij het meten zal hier rekening mee worden gehouden.

De invloed van de perceptie van asielzoekers op beleidsacceptatie

Uit de theoretische verkenning in de inleiding bleek dat de perceptie van asielzoekers, voor dit onderzoek opgedeeld in de concepten empathie, ervaren vrijwilligheid en attitude, invloed kunnen hebben op zaken als steun voor het behoud van culturele rechten van en overheidssteun aan asielzoekers. Op basis van deze kennis zal in deze scriptie worden onderzocht in hoeverre deze concepten invloed hebben op beleidsacceptatie bij asielopvanglocaties. Onderstaand zullen deze drie concepten worden toegelicht en worden onderbouwd waarom en op welke manier deze invloed kunnen hebben op de mate van beleidsacceptatie.

Empathie

In Davis (1983) wordt empathie beschreven als de reactie van een individu op de geobserveerde ervaringen van anderen, waarbij het onderscheid wordt gemaakt tussen een cognitief element (in hoeverre is iemand in staat om het perspectief van een ander te kunnen begrijpen) en een emotioneel element (Davis, 1983. p.113). Davis heeft hierbij de keuze gemaakt om een schaal te ontwikkelen waarin verschillende sub constructen worden samengebracht in de *Interpersonal Reactivity Index* (IRI-schaal).

In deze scriptie is gekozen om gebruik te maken van twee van de vier sub constructen: Perspective-Taking (PT) en Empathic Concern (EC). Perspective-Taking gaat hierbij over de vraag of iemand in staat is om het asielvraagstuk vanuit het perspectief van de (Oekraïense) asielzoeker te zien. Empathic Concern gaat over de vraag of iemand sympathie ervaart voor de situatie waarin asielzoekers zich bevinden en/of dit effect op hun emoties heeft. De overige twee sub constructen: Fantasy (FS) en Personal Distress (PD) gaan over interne vormgeving (bijvoorbeeld het kunnen verplaatsen in een karakter in een boek), waarmee deze niet goed aansluiten bij de empathie voor asielzoekers.

Uit onderzoek naar empathie tussen verschillende etniciteiten is gebleken dat het hierbij relevant is of de 'ander' tot dezelfde (etnische) groep behoort, ook wel de in-group genoemd. Opmerkelijk is dat dit voornamelijk speelt bij situaties waarin de 'ander' in een negatieve context wordt geplaatst (Neumann et al., 2013). Dit kan worden verklaard door de neurologische gedragsmechanismen die ten grondslag liggen aan de menselijke gedragingen. Een belangrijk concept hierbij is *affective processing*, dit betreft de manier waarop wij emotionele prikkels waarnemen, interpreteren en op daarop reageren. Een van de emoties die hierbij naar boven kan komen is boosheid, hetgeen voornamelijk wanneer sprake is van beperkte middelen (Decety et al., 2016). Gelet de oplopende kosten voor de asielopvang (NOS, 2024) in een periode waarin de Studiegroep Begrotingsruimte het advies uitbrengt om structureel 17 miljard te besparen vanaf 2028 (Studiegroep Begrotingsruimte, 2024) is het mogelijk dat dit weerslag heeft op de houding richting asielzoekers.

Ervaren vrijwilligheid van asielzoekers

In het publieke debat omtrent migratie wordt vaak het onderscheid gemaakt tussen verschillende typeringingen voor mensen die het land binnenkomen, variërend van 'echte' asielzoekers die op de vlucht zijn wegens vervolging of oorlog tot 'gelukszoekers' en 'nepvluchtelingen' die gebruik (of misbruik) willen maken van de voordelen van de Westerse welvaart. Deze termen kunnen uiteindelijk terug worden gebracht tot twee labels: vrijwillige en onvrijwillige migratie (Verkuyten et al., 2017). Uit eerder onderzoek

is reeds gebleken dat er een lagere bereidheid bestaat om hulp te verlenen aan mensen waarvan wordt beoordeeld dat zij zelf verantwoordelijk zijn voor hun hulpbehoefte (Appelbaum, 2002).

Rekening houdend met deze bevindingen is het niet ondenkbaar dat de ervaren vrijwilligheid van de komst van asielzoekers naar Nederland invloed heeft op de beleidsacceptatie van asielopvanglocaties. Aangezien in deze scriptie het onderscheid wordt gemaakt tussen twee cases: een opvanglocatie voor Oekraïense asielzoekers en een opvanglocatie voor reguliere asielzoekers, bestaat de kans dat de ervaren vrijwilligheid van hun komst verschilt. Als ervaren vrijwilligheid inderdaad van invloed is op beleidsacceptatie zou dit een rol kunnen spelen in het verklaren van een mogelijk verschil van beleidsacceptatie tussen de twee cases.

Attitude richting asielzoekers

In de inleiding werd reeds benadrukt dat in de periode 2022-2024 sprake is geweest van een sterke verhoging van het aantal asielzoekers (Ministerie van J&V, 2024). Zeker wanneer er problemen ontstaan bij het managen van deze migratiestromen heeft dit een negatieve invloed op de manier waarop naar asielzoekers wordt gekeken (Panno et al., 2023). Uit ander onderzoek blijkt echter tegelijkertijd dat wanneer er bijvoorbeeld ruimte is om contact te leggen met een groep asielzoekers dit juist tot een positieve attitude tot hen kan leiden (Green et al., 2020). In het artikel van Panno et al. wordt daarom benadrukt dat bij het in kaart brengen van de attitude zowel positieve als negatieve aspecten worden meegewogen, in plaats van alleen meten of iemand wel of niet negatief is over in casu (Oekraïense) asielzoekers. In deze scriptie zal de schaal die zij hebben ontwikkeld worden gebruikt om de attitude richting de verschillende groepen asielzoekers te meten.

Primaire en secundaire stakeholders

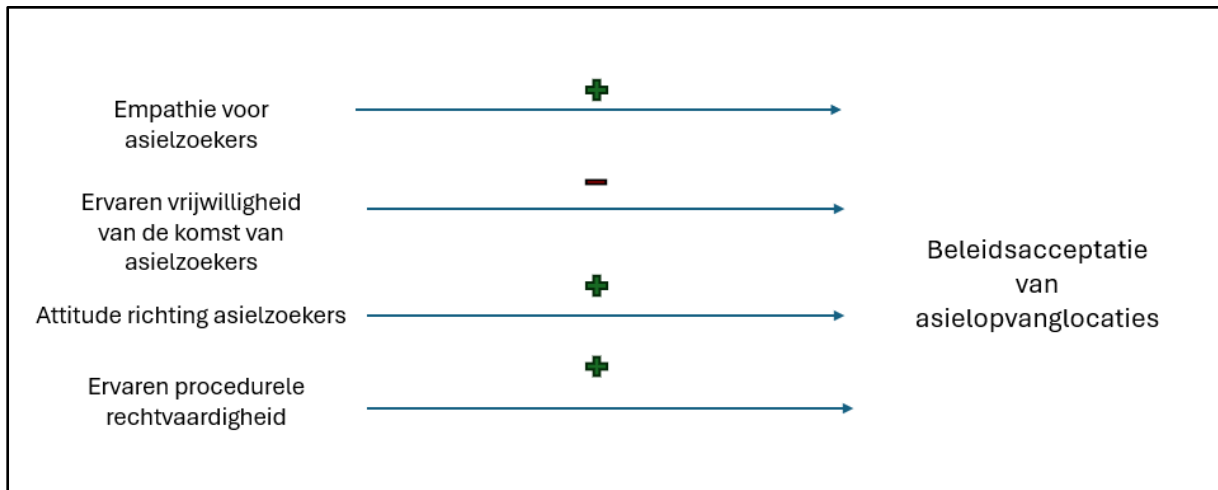
Bij participatietrajecten wordt over het algemeen een inventarisatie gemaakt van de belanghebbenden. Hierbij wordt het onderscheid gemaakt tussen primaire stakeholders met directe invloed op de procesaanpak en secundaire stakeholders met een indirecte invloed op de procesaanpak (Roloff, 2007). Uit de onderbouwing van de omgevingsvergunningen voor de beiden opvanglocaties blijkt dat het onderscheid wordt gemaakt tussen direct omwonenden en de overige inwoners.

In de literatuur over stakeholdermanagement wordt organisaties aangeraden wanneer zij effectief willen blijven zij alleen actief aandacht besteden aan stakeholders die beïnvloed worden of invloed uit kunnen gaan oefenen op basis van de acties die worden ondernomen (Freeman, 1999: p.234). Aangezien de gemeente Zwijndrecht een groot deel van haar inwoners niet schriftelijk heeft geïnformeerd lijkt hiermee (onbewust) het oordeel te zijn dat dit weinig invloed zal hebben op de relatie met deze groep inwoners.

Voor het onderzoek lijkt het echter waardevol om hen wel in het onderzoek te betrekken, aangezien de keuze om hen niet schriftelijk te informeren mogelijk wel invloed heeft op de mate van beleidsacceptatie. Hoewel zij geen toelichting kunnen geven op het participatiemoment (de insprekavond), kunnen zij wel een oordeel vormen over de omgang vanuit de gemeente en hun acceptatie van het beleid betreffende de komst van de asielopvanglocatie.

Op basis van het theoretisch kader is onderstaand een conceptueel model vormgegeven:

Figuur 1: Conceptueel model

Aan de hand van dit conceptueel model zijn de volgende hypothesen geformuleerd:

Hypothese 1: Hoe hoger de ervaren procedurele rechtvaardigheid, des te hoger is de mate van beleidsacceptatie van asielopvanglocaties

Hypothese 2: Hoe hoger de empathie voor asielzoekers, des te hoger is de mate van beleidsacceptatie van asielopvanglocaties

Hypothese 3: Hoe hoger de ervaren vrijwilligheid van de komst van asielzoekers naar Nederland, des te lager is de mate van beleidsacceptatie van asielopvanglocaties

Hypothese 4: Hoe positiever de attitude richting asielzoekers, des te hoger is de mate van beleidsacceptatie van asielopvanglocaties

Aangezien sprake is van twee cases (beleidsacceptatie betreffende Oekraïense asielzoekers en reguliere asielzoekers) zullen de hypothesen voor beide cases apart worden aangenomen/verworpen.

Hoofdstuk 3 | Methodologie

Onderzoeksstrategie

Het doel van het onderzoek is om een beter inzicht te krijgen in de mogelijkheden om beleidsacceptatie te verhogen in cases waarbij de primaire beleidsuitkomst praktisch vastligt, waarbij is gekozen om te focussen op twee cases van asielopvang binnen de gemeente Zwijndrecht. Uit de voorverkenning in de inleiding en de verdere verdieping in het theoretisch kader is gebleken dat de ervaren procedurele rechtvaardigheid en de perceptie van verschillende groepen asielzoekers mogelijk een invloed hebben op de mate van beleidsacceptatie, ook als burgers de beleidsuitkomst als ongunstig beschouwen.

Voor dit onderzoek is gekozen om een vergelijkende casestudie uit te voeren, waarbij voor de twee cases wordt onderzocht in hoeverre de verschillende onderdelen van het conceptueel model van invloed zijn op de mate van beleidsacceptatie. Beide cases spelen zich af in dezelfde gemeente en betreffen een vraagstuk rondom asielopvang, maar de verschillende typen asielzoekers biedt een unieke kans om het verschil in empathie, ervaren vrijwilligheid en attitude te meten.

Om valide uitspraken te kunnen doen over de veronderstelde relaties is het belangrijk om een grote hoeveelheid data te verzamelen. Er is dan ook gekozen om via enquêtes kwantitatieve data te verzamelen, aangezien deze breed uitgezet kan worden onder de (direct) omwonenden (De Vaus, 2002). Voor het opstellen van de inleiding is gebruik gemaakt van de nieuwsberichten en regelgeving omtrent asielopvang. Indien de methode van dit onderzoek wordt toegepast op andere cases is voor de validiteit aan te raden om hierbij waar mogelijke lokale nieuwsbronnen en regelgeving te raadplegen. Gedurende het onderzoek zijn ook informele gesprekken gevoerd met omwonenden. Deze zijn niet vastgelegd, maar hebben wel bijgedragen aan het interpreteren van de data.

Dataverzamelingsmethode

Vervolgens is het de vraag op basis van welke criteria respondenten worden verzocht om mee te doen aan dit onderzoek. Dit is echter niet zo simpel als het beperken tot inwoners van de gemeente Zwijndrecht of direct omwonenden van de asielopvanglocaties. Voor beide cases zullen de selectiecriteria verder worden toegelicht die onderdeel zijn van de criteria sampling strategy die zal worden gehanteerd bij de dataverzameling (Creswell & Poth, 2018).

Opvanglocatie IJsselmeer 30: Oekraïense asielzoekers

Deze opvanglocatie betreft een voormalig fietsenwinkel direct naast winkelcentrum Walburg, het grootste en drukstbezochte winkelcentrum van Zwijndrecht. De directe omwonenden betreffen de 484 adressen in de buurt Winkelcentrum Walburg (AlleCijfers, 2024). Daarnaast is het aannemelijk dat dit winkelcentrum voor veel inwoners van de wijken Walburg en Centrum als primaire boodschappenlocatie functioneert, ook deze groep zal dus worden meegenomen in het onderzoek.

Opvanglocatie Veerweg 10: Reguliere asielzoekers

Deze opvanglocatie betreft het hotel ARA dat in ieder geval tot 1 april 2027 fungeert als azc. In tegenstelling tot de opvanglocatie voor Oekraïense asielzoekers ligt dit op een rustige locatie, grenzend aan recreatiegebied Veerplaat. Er zijn dan ook weinig directe omwonenden, de dichtstbijzijnde woningen liggen ongeveer 500 meter van de opvanglocatie. Naast de directe omwonenden in de buurt Kijfhoek zal voornamelijk worden ingezet op de wijk Nederhoven, maar wegens de negatieve berichtgeving in de

lokale media (Algemeen Dagblad, 2024) wordt ook gekozen om het bredere perspectief van alle Zwijndrechtse inwoners mee te nemen.

Hiermee bestaat de kans dat respondenten aan beide enquêtes deelnemen. In de basis hoeft dit geen probleem te zijn voor de zuiverheid van de data, aangezien een respondent kennis kan hebben over beide cases en hier verschillende antwoorden op kan geven. Om te voorkomen dat respondenten zich vergissen in de casus wordt dit in de inleiding van de enquête zorgvuldig benadrukt.

Operationalisering

In de operationaliseringstabel (zie bijlage A) worden de concepten uitgewerkt aan de hand van hun dimensie, indicatoren, meetniveau en meetmethode, geïnspireerd door de operationaliseringstabel in van Thiel (2014).

Data-analysemethode

Voor het verzamelen van de kwantitatieve data is gebruik gemaakt van Qualtrics. Dit is een programma waarmee online enquêtes uitgezet kunnen worden. Naast een variatie aan vraagtypes, waaronder meerkeuzevragen, matrixtabellen en schuivers, is het ook mogelijk om in de workflow vertakkingen aan te brengen. Aangezien in de enquête meerdere vertakkingen zijn gebruikt is dit programma zeer geschikt voor het onderzoek.

Voor de analyse is gebruik gemaakt van SPSS, dit is een statistisch programma dat is ontwikkeld voor het analyseren van kwantitatieve data in de sociale wetenschappen (Dalen & Leede, 2009). Gelet het grote aantal variabelen is gekozen voor analyses waarbij het conceptueel model zo dicht mogelijk bij de realiteit kan worden getoetst. Naast een meervoudige regressie zal dus ook een Welch' Anova worden uitgevoerd.

Validiteit

In het vooronderzoek bleek dat bij onderzoeken betreffende gemeenten het soms een uitdaging kan zijn om een hoge mate van validiteit te bereiken. Termen als 'de gemeente' kunnen namelijk op verschillende manieren geïnterpreteerd worden: zijn dit gemeenteraadsleden, de burgermeester en wethouders, gemeenteambtenaren of een combinatie van deze drie? Om te voorkomen dat respondenten de vragen anders interpreteren dan in het onderzoek is bedoeld zijn twee stappen ondernomen.

Bij de conceptualisering en operationalisering is daarom zoveel mogelijk gebruikt gemaakt van bestaande schalen (Van Thiel, 2014). De uitwerking hiervan is zichtbaar in de operationaliseringstabel (zie bijlage A). Daarnaast is gekozen om een pretest uit te voeren, waarbij personen met een verschillende mate van affiniteit met (lokale) politiek de enquête in te vullen, met als doel te achterhalen of de vragen voor hen duidelijk te interpreteren zijn.

Betrouwbaarheid

Voor het meten van vier variabelen (ervaren procedurele rechtvaardigheid, empathie, ervaren vrijwilligheid en attitude) is gebruik gemaakt van vier bestaande schalen. Deze schalen zijn waar nodig aangepast, om de vragen beter aan te laten sluiten bij de context en/of om deze in te korten op basis van factor loadings en communalities (Zie bijlage C). De schaal voor beleidsacceptatie is vormgegeven op basis van de kennis in Potman (1989). Door gebruik te maken van de operationaliseringstabel (zie bijlage A) is het onderzoek goed navolgbaar en herhaalbaar.

Na de dataverzameling zijn betrouwbaarheidsanalyses afgenomen. Uit deze analyses blijkt dat bijna alle variabelen een Cronbach's alfa van minstens 0.9 laten zien, waardoor deze uiterst geschikt zijn voor kwantitatieve analyses. Alleen bij de schaal van attitude blijkt 1 item (gratis toegang tot sociale diensten) grote invloed te hebben op de

betrouwbaarheid, voor beide cases doet dit item de Cronbach's alpha dalen van ~ 0.9 naar ~ 0.7 . Voor de analyse is gekozen om dit item weg te laten.

Hoofdstuk 4 | Resultaten

In dit hoofdstuk worden allereerst de persoonlijke kenmerken van de respondenten gepresenteerd, waarbij het onderscheid wordt gemaakt tussen de twee cases. Vervolgens worden de beschrijvende statistieken van de variabelen uit het conceptueel model gepresenteerd. Daarna wordt een meervoudige regressie gepresenteerd, waarbij de relatie tussen de afhankelijke en onafhankelijke variabelen worden geanalyseerd. Tenslotte zal op basis van een Welch' Anova worden onderzocht of het mogelijk is om op basis van de mate van beleidsacceptatie het onderscheid te maken tussen verschillende groepen respondenten, gebaseerd op demografische- en inhoudelijke kenmerken.

Persoonlijke kenmerken respondenten

Bij het verzamelen van de responses is gekozen om twee enquêtes uit te zetten. In de enquêtes worden dezelfde variabelen gebruikt, het taalgebruik is wel aangepast om beter aan te sluiten bij de cases (bijv. het onderscheid tussen Oekraïners en reguliere asielzoekers). Op de enquête betreffende de opvang van Oekraïners hebben in totaal 100 mensen gereageerd, waarvan 95 responses bruikbaar zijn voor de analyse. Op de enquête betreffende de opvang van reguliere asielzoekers zijn dit 87 responses, waarvan 81 bruikbaar zijn voor de analyse. In de onderstaande tabellen is per casus het geslacht, de leeftijd en het hoogst behaalde opleidingsniveau uitgesplitst. Op het gebied van geslacht en leeftijd zijn deze cijfers in lijn met de verdeling binnen de gemeente Zwijndrecht (AlleCijfers, 2025).

Uit de cijfers betreffende het opleidingsniveau blijkt echter dat er verhoudingsgewijs meer hoogopgeleiden hebben deelgenomen aan het onderzoek, ten koste van de representatie van laagopgeleiden. Waar in Zwijndrecht ongeveer 30% van de mensen onder de categorie laagopgeleid vallen (Basisonderwijs, Vmbo, mbo1), is dit in de steekproef 15,8% (Oekraïners) en 11,1% (reguliere asielzoekers). (AlleCijfers, 2025). Hierbij is overwogen om een gewogen gemiddelde toe te passen, maar rekening houdend met de relatief kleine groep laagopgeleiden is hiervan afgezien, gelet het risico dat er juist nieuwe bias wordt geïntroduceerd (kans op outliers) en dit het analyseren van het reeds grote aantal variabelen alleen nog maar complexer maakt. Wanneer de resultaten van deze groep aanzienlijk afwijken van de overige opleidingsniveaus zal dit worden gerapporteerd en meegewogen in de conclusie en discussie.

Tabellen 1-3: Geslacht, Leeftijd & Opleidingsniveau

Oekraïners

Geslacht

	N	%
Man	52	54,7%
Vrouw	43	45,3%

Leeftijd

	N	%
18-25	24	25,3%
26-49	32	33,7%
50+	39	41,1%

Reguliere asielzoekers

Geslacht

	N	%
Man	45	55,6%
Vrouw	36	44,4%

Leeftijd

	N	%
18-25	22	27,2%
26-49	29	35,8%
50+	30	37,0%

Opleidingsniveau

	N	%
Basisonderwijs	2	2,1%
Vmbo, mbo1	13	13,7%
Havo, vwo, mbo 2-4	48	50,5%
Hbo, wo bachelor	18	18,9%
Wo-master, doctor	14	14,7%

Opleidingsniveau

	N	%
Basisonderwijs	2	2,5%
Vmbo, mbo1	7	8,6%
Havo, vwo, mbo 2-4	39	48,1%
Hbo, wo bachelor	24	29,6%
Wo-master, doctor	8	9,9%
Zeg ik liever niet	1	1,2%

Beschrijvende statistiek

Beleidsacceptatie

Bij het analyseren van de beleidsacceptatie is allereerst gekozen om een factoranalyse uit te voeren. Hierbij komt voor beide cases een vergelijkbaar patroon naar voren. Bij de case betreffende Oekraïners komen twee componenten naar voren met een eigenwaarde van >1 (Respectievelijk 9,030 en 1,159, zie bijlage C), hetgeen betekent dat de schaal kan worden teruggebracht naar twee onderliggende dimensies. De tweede component bestaat uit twee variabelen: de vraag of er sprake is van een asielcrisis en de vraag of dit een resultaat is van een te hoge instroom van asielzoekers. Bij de casus betreffende reguliere asielzoekers is dit effect niet sterk genoeg (de tweede component heeft een eigenwaarde van 0,892), maar is wel hetzelfde patroon zichtbaar.

Voor beide cases zijn de stellingen gepresenteerd via een Likertschaal van 1-7. Voor beide cases ligt de Acceptatie_Opvang rond het middelpunt van 4. Voor de casus Oekraïners is dit iets hoger dan 4, voor de casus reguliere asielzoekers iets lager. Tegelijk valt op dat de Crisis_Instroom respectievelijk 1.3 (casus Oekraïners) en 1.9 (casus reguliere asielzoekers) punten boven de Acceptatie_Opvang ligt. De respondenten zien de situatie dus meer als een crisissituatie in de instroom dan een huisvestingsopgave, dit wijkt af van de bestuurlijke definitie die door de overheid wordt gehanteerd.

Tabel 4: Beleidsacceptatie**Beleidsacceptatie Oekraïners**

	N	Min.	Max.	Gem.
Acceptatie_Totaal	94	2,62	6,31	4,46
Acceptatie_Opvang	94	1,82	6,55	4,26
Crisis_Instroom	94	2,00	7,00	5,57

Beleidsacceptatie reguliere asielzoekers

	N	Min.	Max.	Gem.
Acceptatie_Totaal	80	2,00	5,92	3,95
Acceptatie_Opvang	80	1,00	6,00	3,63
Crisis_Instroom	80	2,50	7,00	5,54

Empathie, ervaren vrijwilligheid & attitude

In het conceptueel model zijn drie variabelen gepresenteerd die bij deze casus invloed uit kunnen oefenen op de beleidsacceptatie: empathie van inwoners voor asielzoekers, ervaren vrijwilligheid van asielzoekers die naar Nederland komen en de attitude van inwoners richting asielzoekers. Onderstaand is de beschrijvende statistiek van deze variabelen gesplitst tussen de twee cases. Net als bij beleidsacceptatie is gebruik gemaakt van een Likertschaal 1-7.

Uit de statistieken blijkt dat bij alle variabelen de casus Oekraïners beter scoort dan reguliere asielzoekers. Bij deze casus scoren de respondenten hoger op empathie naar (Oekraïense) asielzoekers en laten zij een positievere houding zien naar deze groep. Daarnaast scoort deze groep aanzienlijk lager op de ervaren vrijwilligheid, hetgeen vanuit de literatuur (Verkuyten et al., 2017) wordt gezien voorspeller van een hogere empathie voor asielzoekers.

Tabel 5: Empathie, vrijwilligheid en attitude

Empathie, vrijwilligheid & attitude: Oekraïners

	N	Min.	Max.	Gem.
Empathie	94	2,00	6,25	4,78
Vrijwilligheid	93	1,00	6,00	3,05
Attitude	94	3,17	4,83	4,02

Empathie, vrijwilligheid & attitude: Reguliere asielzoekers

	N	Min.	Max.	Gem.
Empathie	80	1,13	6,00	4,36
Vrijwilligheid	80	1,00	7,00	3,76
Attitude	80	2,67	5,00	3,83

Ervaren procedurele rechtvaardigheid

Vanuit de literatuur kan worden verondersteld dat een hoge mate van ervaren eerlijkheid in het proces een positieve invloed heeft op de mate van beleidsacceptatie. Bij veel onderzoeken wordt de keuze gemaakt om enkel te kijken naar individuen die sterk betrokken zijn geweest bij activiteiten die de ervaren eerlijkheid dienen te vergroten, bijvoorbeeld insprekavonden (die ook bij deze cases hebben plaatsgevonden). Bij het verzamelen van de data is echter gekozen om ook te kijken naar individuen die minder sterk betrokken zijn geweest, waarbij het onderscheid wordt gemaakt tussen drie groepen:

- 1) Respondenten die schriftelijk zijn geïnformeerd en de insprekavond hebben bijgewoond
- 2) Respondenten die schriftelijk zijn geïnformeerd, maar de insprekavond niet hebben bijgewoond
- 3) Respondenten die niet schriftelijk zijn geïnformeerd, maar wel in Zwijndrecht wonen (en dus mogelijk wel geïnformeerd hadden willen worden).

Aangezien respondenten die niet aanwezig zijn geweest bij de insprekavond mogelijk minder duidelijk hun mening kunnen geven over bepaalde onderdelen van de procedure is expliciet benadrukt dat zij de optie 'weet ik niet' in kunnen vullen.

Groep 1: Geïnformeerd & insprekavond bijgewoond

Hoewel het niet is gelukt om het exacte aantal aanwezigen bij de insprekavonden te achterhalen, is wel bekend dat dit respectievelijk om enkele tientallen (Oekraïners) en ongeveer 200 (reguliere asielzoekers) ging. In totaal zijn voor de casus Oekraïners 7 responses ontvangen van mensen die zowel zijn geïnformeerd als de insprekavond hebben bijgewoond, bij de casus reguliere asielzoekers gaat dit om 14 responses die zowel zijn geïnformeerd als de insprekavond hebben bijgewoond.

Rekening houdend met een Likertschaal van 1-7 die loopt van 'helemaal oneens' tot 'helemaal eens' (zie tabel 6) beoordelen de respondenten voor de casus van Oekraïners de stellingen als *'Ik ben op een prettige manier benaderd door de gemeente'* en *'De keuzes die zijn gemaakt zijn goed uitgelegd'* gemiddeld met eens (5,99), bij de casus reguliere asielzoekers ligt dit net onder de waarde enigszins mee eens (4,71).

Tabel 6: Procedurele rechtvaardigheid groep 1

Oekraïners					Reguliere asielzoekers				
	N	Min.	Max.	Gem.		N	Min.	Max.	Gem.
Proc_Recht.	7	6	6,19	5,99	Proc_Recht.	14	2,63	6,19	4,71

Groep 2: Geïnformeerd, insprekavond niet bijgewoond & Groep 3: Niet geïnformeerd, insprekavond niet bijgewoond

Tijdens de analyse is gebleken dat respondenten die niet aanwezig zijn geweest bij de insprekavond vaak de optie 'weet ik niet' hebben ingevuld bij vragen over de ervaren procedurele rechtvaardigheid, ongeacht of zij zijn geïnformeerd of niet. Dit maakt het lastig om een goede statistische analyse uit te voeren, aangezien de optie 'weet ik niet' niet binnen de Likertschaal van 1-7 valt.¹

Bij de casus betreffende Oekraïners vallen 44 respondenten onder groep 2, hiervan hebben 28 respondenten over genoeg vragen hun oordeel kunnen vellen. Voor groep 3 waren dit 43 respondenten, waarvan 22 respondenten door de selectie zijn gekomen. Bij de casus reguliere asielzoekers bestond groep 2 uit 40 respondenten, waarvan 31 door de selectie zijn gekomen. Voor groep waren dit 27 respondenten, waarvan slechts 12 voldoende vragen konden beoordelen.

Tabel 7: Procedurele rechtvaardigheid groep 2 & 3

Oekraïners						Reguliere asielzoekers					
Geïnformeerd		N	Min.	Max.	Gem.	Geïnformeerd		N	Min.	Max.	Gem.
Ja	Proc_Recht.	28	2,00	6,17	4,47	Ja	Proc_Recht.	31	1,94	6,25	3,88
	N	28					N	31			
Nee	Proc_Recht.	22	1,75	5,08	3,21	Nee	Proc_Recht.	12	1,56	5,13	2,91
	N	22					N	12			

¹ Voor beide cases is gekozen om de dataset te splitsen, waarbij respondenten die bij minstens drie vragen 'weet ik niet' hebben ingevuld worden uitgesloten. Het feit dat zij dit hebben gedaan wordt natuurlijk wel meegewogen in de interpretatie.

Correlatietabellen

Voordat wordt overgegaan op statistische analyses zal eerst worden onderzocht of de dataset geschikt is voor een (meervoudige) regressieanalyse. Als eerste stap is voor beide cases een correlatietabel gemaakt, waarin zowel de onafhankelijke variabelen als de controlevariabelen zijn ingevoegd.

Uit de correlatietabellen (Zie bijlage C) blijkt dat sprake is van een sterke correlatie tussen de variabelen empathie voor asielzoekers, ervaren vrijwilligheid van asielzoekers en de ervaren procedurele rechtvaardigheid. Zeker de Pearson' correlation tussen empathie en ervaren vrijwilligheid (voor beide cases ongeveer 0,9, Sig. <.001) duidt op een sterke samenhang tussen deze variabelen. Gelet de vraagstelling lijkt het onwaarschijnlijk dat dit komt omdat er verwarring is ontstaan bij de respondenten.

Meervoudige regressieanalyse

Methode en multicollineariteit

De volgende stap is het in kaart brengen van de relaties tussen de afhankelijke en onafhankelijke variabelen in het conceptueel model. Hierbij zal gebruik worden gemaakt van een meervoudige lineaire regressie, waarbij zowel de onafhankelijke variabelen uit het conceptueel model (ervaren procedurele rechtvaardigheid, empathie, ervaren vrijwilligheid & attitude) als meerdere controlevariabelen (leeftijd, gender en opleidingsniveau) worden afgezet tegen beleidsacceptatie. Hierdoor bestaat de kans dat variabelen die bij een enkelvoudige regressie significante invloed uitoefenen op beleidsacceptatie niet significant zijn in de meervoudige regressie. Een meervoudige regressie sluit echter beter aan bij de realiteit. Wanneer een respondent in de praktijk een oordeel velt over zijn/haar beleidsacceptatie is namelijk sprake van interactie en samenhang tussen de verschillende variabelen, door deze in de analyse te scheiden is de kans groot dat een vertekend beeld ontstaat.

Onderstaand is voor beide cases een meervoudige regressie uitgevoerd (tabel 8 & 9). Het eerste model betreft alleen de controlevariabelen, bij het tweede model zijn ook de onafhankelijke variabelen toegevoegd. Allereerst wordt gekeken of de variabelen voldoen aan de statistische voorwaarden voor een lineaire regressie.

Het eerste wat opvalt is de multicollineariteit tussen de variabelen 'Empathie' en 'Vrijwilligheid'. Voor beide cases scoren deze variabelen een VIF van 6.1 – 9.7, wat wordt gezien als een matige, maar mogelijk problematische correlatie tussen variabelen. Net als bij de beschrijvende statistiek hebben deze variabelen een verschillende richting: hogere empathie leidt tot hogere beleidsacceptatie, maar een hogere ervaren vrijwilligheid leidt juist tot een lagere beleidsacceptatie.

Ook de Durbin-Watsonstatistiek is relatief hoog (1,483 & 1,426), dit houdt dat sprake is van matige positieve autocorrelatie. Dit houdt in dat als de invloed van variabelen op beleidsacceptatie afwijkt, dit waarschijnlijk in de hele reeks (dus bij de reeks van lage beleidsacceptatie tot hoge beleidsacceptatie) iets te positief wordt ingeschat. (Champion, Lenard & Mills, 1998).

Tenslotte is ook de heteroscedasticiteit onderzocht. Uit deze toets (tabel 10 & 11) is gebleken dat sprake is van een ongelijke variantie. Aangezien sprake is van een relatief kleine steekproef is daarom voor de standaardafwijking voor HC3 gekozen, die bij deze steekproefgrootte (<250) het best geschikt is om hiervoor te corrigeren (Long & Ervin, 2000).

Resultaten regressies

Onderstaand is eerste de regressieanalyse voor de casus Oekraïne zichtbaar (tabel 8). Uit deze analyse blijkt dat slechts één variabele zich significant onderscheidt: de mate van empathie. Empathie is hierbij sterk positief gecorreleerd met de mate van beleidsacceptatie ($T = 3,269$, Sig. $<,001$). Dit betekent dat mensen met meer empathie voor Oekraïense asielzoekers een hogere beleidsacceptatie hebben voor de komst van een opvanglocatie voor Oekraïners.

Voor de casus reguliere asielzoekers (tabel 9) is het juist de ervaren vrijwilligheid die als enige significant scoort. De ervaren vrijwilligheid is hierbij sterk negatief gecorreleerd met de mate van beleidsacceptatie ($T = -3,988$, Sig. $<,001$). Dit betekent dat mensen die het gevoel hebben dat asielzoekers vrijwillig naar Nederland komen een lagere beleidsacceptatie hebben voor de komst van een opvanglocatie voor reguliere asielzoekers. De empathie voor asielzoekers en de ervaren vrijwilligheid van de komst van asielzoekers naar Nederland zijn hiermee de belangrijkste variabelen voor de beleidsacceptatie.

Alle overige variabelen zijn in deze regressie dus niet significant van invloed op de mate van beleidsacceptatie. Dit betekent niet per definitie dat bijvoorbeeld opleidingsniveau en procedurele rechtvaardigheid geen rol spelen bij de beleidsacceptatie, maar in samenhang met alle onafhankelijke variabelen en controlevariabelen zijn deze voor de respondenten onvoldoende belangrijk om te kunnen stellen dat deze leiden tot een significant hogere beleidsacceptatie.

²Tabel 8: Regressieanalyse casus Oekraïners

Verklaarde variantie casus Oekraïners

Model	R	R Square		
			F Change	Sig. F Change
1	,915	,836	31,195	<,001

3

Regressieanalyse Hayes Process Macro - Model 4: Casus Oekraïners

Model				t	Sig.	Collinearity Statistics	
		Coefficient	Std. Error (HC3)			Tolerance	VIF
4	(Constant)	1,200	1,656	,724	,47		
	Empathie	,634	,161	3,269	<,001	,164	6,116
	Vrijwilligheid	-,060	,129	-,356	,64	,123	8,131
	Attitude	-,105	,220	-,355	,64	,881	1,135
	Procedurele rechtvaardigheid	,127	,085	,938	,14	,337	2,967
	Gender	,209	,149	1,075	,17	,801	1,249
	Leeftijd	-,137	,092	-1,167	,14	,821	1,218
	Opleidingsniveau	,093	,083	1,095	,27	,778	1,286

² Durbin-Watsonstatistiek = 1,483

³ Constant = beleidsacceptatie; N=57

⁴Tabel 9: Regressieanalyse casus reguliere asielzoekers

**Verklaarde variantie casus reguliere
asielzoekers**

Model	R	R Square		
			F Change	Sig. F Change
1	,945	,894	66,171	<,001

5

Regressieanalyse Hayes Process Macro - Model 4: Casus reguliere asielzoekers

Model		Unstandardized Coefficients		t	Sig.	Collinearity Statistics	
		B	Std. Error (HC3)			Tolerance	VIF
4	(Constant)	3,632	,947	3,727	<,001		
	Empathie	,141	,128	1,098	,25	,106	9,412
	Vrijwilligheid	-,281	,071	-3,988	<,001	,103	9,701
	Attitude	-,024	,211	-0,113	,88	,352	2,844
	Procedurele rechtvaardigheid	,120	,089	1,342	,11	,215	4,642
	Gender	,157	,137	,955	,26	,519	1,925
	Leeftijd	-,088	,067	-1,126	,19	,831	1,203
	Opleidingsniveau	,111	,069	1,481	,12	,683	1,464

Hypotheses

Op basis van het conceptueel model zijn in totaal vier hypothesen opgesteld. Aangezien de dataset is gesplitst in twee cases en deze in de regressie ook ongelijke resultaten opleveren zullen de hypothesen voor beide cases afzonderlijk worden aangenomen/verworpen.

Casus Oekraïners

Hypothese 1: Een hoge ervaren procedurele rechtvaardigheid heeft een positief effect op de mate van beleidsacceptatie

Op basis van de regressieanalyse is onvoldoende bewijs gevonden om de nulhypothese (H0: een hoge ervaren procedurele rechtvaardigheid heeft geen effect op de mate van beleidsacceptatie) te verwerpen. **Hypothese 1 wordt daarmee verworpen.**

Hypothese 2: Een hoge empathie voor asielzoekers heeft een positief effect op de mate van beleidsacceptatie

Op basis van de regressieanalyse is voldoende bewijs gevonden om de nulhypothese (H0: Een hoge empathie voor asielzoekers heeft een geen effect op de mate van beleidsacceptatie) te verwerpen. **Hypothese 2 wordt daarmee aangenomen.**

Hypothese 3: Een hoge ervaren vrijwilligheid heeft een negatief effect op de mate van beleidsacceptatie

Op basis van de regressieanalyse is onvoldoende bewijs gevonden om de nulhypothese (H0: een hoge ervaren vrijwilligheid heeft een geen effect op de mate van beleidsacceptatie) te verwerpen. **Hypothese 3 wordt daarmee verworpen.**

⁴ Durbin-Watsonstatistiek = 1,426

⁵ Constant = beleidsacceptatie; N=57

Hypothese 4: Een positieve attitude jegens asielzoekers heeft een positief effect op de mate van beleidsacceptatie

Op basis van de regressieanalyse is onvoldoende bewijs gevonden om de nulhypothese (H0: Een positieve attitude jegens asielzoekers heeft geen effect op de mate van beleidsacceptatie) te verwerpen. **Hypothese 4 wordt daarmee verworpen.**

Casus reguliere asielzoekers

Hypothese 1: Een hoge ervaren procedurele rechtvaardigheid heeft een positief effect op de mate van beleidsacceptatie

Op basis van de regressieanalyse is onvoldoende bewijs gevonden om de nulhypothese (H0: een hoge ervaren procedurele rechtvaardigheid heeft geen effect op de mate van beleidsacceptatie) te verwerpen. **Hypothese 1 wordt daarmee verworpen.**

Hypothese 2: Een hoge empathie voor asielzoekers heeft een positief effect op de mate van beleidsacceptatie

Op basis van de regressieanalyse is onvoldoende bewijs gevonden om de nulhypothese (H0: Een hoge empathie voor asielzoekers heeft een geen effect op de mate van beleidsacceptatie) te verwerpen. **Hypothese 2 wordt daarmee verworpen.**

Hypothese 3: Een hoge ervaren vrijwilligheid heeft een negatief effect op de mate van beleidsacceptatie

Op basis van de regressieanalyse is voldoende bewijs gevonden om de nulhypothese (H0: een hoge ervaren vrijwilligheid heeft een geen effect op de mate van beleidsacceptatie) te verwerpen. **Hypothese 3 wordt daarmee aangenomen.**

Hypothese 4: Een positieve attitude jegens asielzoekers heeft een positief effect op de mate van beleidsacceptatie

Op basis van de regressieanalyse is onvoldoende bewijs gevonden om de nulhypothese (H0: Een positieve attitude jegens asielzoekers heeft geen effect op de mate van beleidsacceptatie) te verwerpen. **Hypothese 4 wordt daarmee verworpen.**

Welch Anova

Om een verder inzicht te krijgen in de relaties tussen de verschillende variabelen zal gebruik worden gemaakt van een Welch anova, waarin wordt onderzocht of een onderscheid kan worden gemaakt tussen groepen met een lage- en hoge beleidsacceptatie op basis van de verschillende onafhankelijke variabelen en controlevariabelen. Hiervoor zullen de respondenten worden onderverdeeld in twee groepen: lage beleidsacceptatie (1-3,99) en hoge beleidsacceptatie (4-7). Aan de hand van deze verdeling zal worden geanalyseerd in hoeverre deze groepen afwijken op de verschillende onafhankelijke- en controlevariabelen.

Voor het interpreteren van de analyse wordt eerst gekeken naar de Levene's test, waaruit blijkt of in beide samples een vergelijkbare variantie is. Een Sig. van $<.05$ houdt in dat binnen een van de groepen een veel grotere spreiding is dan binnen de andere. Bij de casus Oekraïners blijkt dit voor vier variabelen het geval te zijn: attitude, procedurele rechtvaardigheid, gender en opleidingsniveau (Tabel 10), bij de casus reguliere asielzoekers voor twee variabelen: empathie en vrijwilligheid (Tabel 11). In plaats van de reguliere One-way Anova zal daarom voor beide cases gebruik worden gemaakt van de Welch's Anova, die beter functioneert bij ongelijke variantie.

Tabel 10: Homogeniteit van variantie: casus Oekraïners

		Levene Statistic	df1	df2	Sig.
Empathie	Gebaseerd op gemiddelde	,010	1	92	,92
Vrijwilligheid	Gebaseerd op gemiddelde	,001	1	91	,98
Attitude	Gebaseerd op gemiddelde	3,183	1	92	,08
Procedurele rechtvaardigheid	Gebaseerd op gemiddelde	5,199	1	55	,03
Gender	Gebaseerd op gemiddelde	4,275	1	92	,04
Leeftijd	Gebaseerd op gemiddelde	,974	1	92	,33
Opleidingsniveau	Gebaseerd op gemiddelde	6,382	1	92	,01

Tabel 11: Homogeniteit van variantie: casus reguliere asielzoekers

		Levene Statistic	df1	df2	Sig.
Empathie	Gebaseerd op gemiddelde	15,252	1	78	<,001
Vrijwilligheid	Gebaseerd op gemiddelde	6,051	1	78	,02
Attitude	Gebaseerd op gemiddelde	1,460	1	78	,23
Procedurele rechtvaardigheid	Gebaseerd op gemiddelde	1,955	1	55	,17
Gender	Gebaseerd op gemiddelde	,663	1	78	,42
Leeftijd	Gebaseerd op gemiddelde	1,995	1	78	,16
Opleidingsniveau	Gebaseerd op gemiddelde	,844	1	78	,36

Uitkomst Welch Anova

Nu duidelijk is welke analyse het beste past bij de datasets kan worden overgegaan op het in kaart brengen van de resultaten. Onderstaand zijn de resultaten van de Welch Anova weergegeven (tabel 12 & 13). De grafieken waarin de richting van deze toets is weergegeven zijn beschikbaar in bijlage D. In totaal blijken vier variabelen in beide cases significant, waarbij het verschil tussen groep 1 (lage beleidsacceptatie) en groep 2 (hoge beleidsacceptatie) in dezelfde richting optreedt. De onderstaande cijfers zijn op basis van een Likertschaal van 1-7, behalve voor opleidingsniveau, waarbij de verdeling loopt van basisonderwijs (1) tot Wo-master/doctoraat (5).

Empathie

In de casus Oekraïners scoort groep 1 gemiddeld een **3.49**, voor groep 2 is dit een **5.21** (Sig <.001)

In de casus reguliere asielzoekers scoort groep 1 gemiddeld een **3.50**, voor groep 2 is dit een **5.46** (Sig <.001)

De groep met een hoge beleidsacceptatie (groep 2) scoort hiermee significant hoger op de mate van empathie voor asielzoekers dan de groep met een lage beleidsacceptatie (groep 1)

Ervaren vrijwilligheid

In de casus Oekraïners scoort groep 1 gemiddeld een **4.91**, voor groep 2 is dit een **2.42** (Sig <.001)

In de casus reguliere asielzoekers scoort groep 1 gemiddeld een **5.21**, voor groep 2 is dit een **1.90** (Sig <.001)

De groep met een hoge beleidsacceptatie (groep 2) scoort hiermee significant hoger op de mate van ervaren vrijwilligheid van de komst van asielzoekers naar Nederland dan de groep met een lage beleidsacceptatie (groep 1)

Ervaren procedurele rechtvaardigheid

In de casus Oekraïners scoort groep 1 gemiddeld een **2.70**, voor groep 2 is dit een **4.77** (Sig <.001)

In de casus reguliere asielzoekers scoort groep 1 gemiddeld een **2.88**, voor groep 2 is een **5.18** (Sig <.001)

De groep met een hoge beleidsacceptatie (groep 2) scoort hiermee significant hoger op de mate van ervaren procedurele rechtvaardigheid dan de groep met een lage beleidsacceptatie (groep 1)

Opleidingsniveau

In de casus Oekraïners scoort groep 1 gemiddeld een **2.87**, voor groep 2 is dit een **3.47** (Sig = .005)

In de casus reguliere asielzoekers scoort groep 1 gemiddeld een **2.96**, voor groep 2 is dit een **3.86** (Sig <.001)

De groep met een hoge beleidsacceptatie (groep 2) scoort hiermee significant hoger opgeleid dan de groep met een lage beleidsacceptatie (groep 1)

Tabel 12: Welch Anova: casus Oekraïners

		Statistic	df1	df2	Sig.
Empathie	Welch	85,119	1	36,604	<,001
Vrijwilligheid	Welch	89,152	1	40,277	<,001
Attitude	Welch	2,761	1	31,926	,11
Procedurele rechtvaardigheid	Welch	62,370	1	41,611	<,001
Gender	Welch	,888	1	40,540	,35
Leeftijd	Welch	6,222	1	49,614	,02
Opleidingsniveau	Welch	9,952	1	46,434	,00

Tabel 13: Welch Anova: casus reguliere asielzoekers

		Statistic	df1	df2	Sig.
Empathie	Welch	192,631	1	65,133	<,001
Vrijwilligheid	Welch	230,483	1	77,246	<,001
Attitude	Welch	62,998	1	77,806	<,001
Procedurele rechtvaardigheid	Welch	88,205	1	40,293	<,001
Gender	Welch	21,642	1	71,254	<,001
Leeftijd	Welch	1,268	1	75,141	,26
Opleidingsniveau	Welch	28,569	1	74,704	<,001

Verschillende groepen betreffende beleidsacceptatie

Op basis van deze Welch anova kan voor deze cases het onderscheid worden gemaakt tussen de twee groepen inwoners, die op verschillende manieren naar het beleidsprobleem omtrent asielopvang kijken:

Groep 1) Ziet de huidige situatie als een instroomcrisis (asielzoekers, in mindere mate Oekraïners komen hier vrijwillig), lage beleidsacceptatie, lage ervaren procedurele rechtvaardigheid, minder empathie voor asielzoekers, gemiddeld lager opgeleid.

Groep 2) Ziet de huidige situatie als een opvangcrisis (asielzoekers/Oekraïners komen hier onvrijwillig), hoge beleidsacceptatie, hoge ervaren procedurele rechtvaardigheid, veel empathie voor asielzoekers, gemiddeld hoger opgeleid.

Interpretatie vormgeving groepen

Uit een lineaire regressie (zie tabel 14 & 15) waarbij de empathie afhankelijk is van de mate van ervaren vrijwilligheid blijkt dat de variantie in de empathie in beide cases voor ongeveer 80% wordt verklaard door de ervaren vrijwilligheid, waarbij de empathie significant (Sig <.001) lager is naar mate de ervaren vrijwilligheid toeneemt. In de inhoudelijke discussie zal dit worden meegenomen.

Tabel 14: Lineaire regressie: casus Oekraïners

Model	R	R Square
1	,901	,811

Model				t	Sig.
		B	Std. Error		
1	(Constant)	6,606	,104	63,824	<,001
	Ervaren vrijwilligheid	-,599	,030	-19,764	<,001

Tabel 15: Lineaire regressie: casus reguliere asielzoekers

Model	R	R Square
1	,888	,789

Model				t	Sig.
		B	Std. Error		
1	(Constant)	6,414	,135	47,451	<,001
	Vrijwilligheid	-,546	,032	-17,079	<,001

Hoofdstuk 5 | Conclusies, discussie en aanbevelingen

Conclusie

Dit onderzoek is vormgegeven met het doel de volgende onderzoeksvraag te beantwoorden: *'In hoeverre hebben ervaren procedurele rechtvaardigheid en de perceptie van asielzoekers onder de inwoners van de gemeente Zwijndrecht invloed op de beleidsacceptatie betreffende de komst van asielopvang in de gemeente?'*. Daarnaast zijn op basis van een inventarisatie van de bestaande literatuur meerdere hypotheses opgesteld:

Hypothese 1: Hoe hoger de ervaren procedurele rechtvaardigheid, des te hoger is de mate van beleidsacceptatie van asielopvanglocaties

Hypothese 2: Hoe hoger de empathie voor asielzoekers, des te hoger is de mate van beleidsacceptatie van asielopvanglocaties

Hypothese 3: Hoe hoger de ervaren vrijwilligheid van de komst van asielzoekers naar Nederland, des te lager is de mate van beleidsacceptatie van asielopvanglocaties

Hypothese 4: Hoe positiever de attitude richting asielzoekers, des te hoger is de mate van beleidsacceptatie van asielopvanglocaties

Om deze hypotheses te kunnen toetsen en de onderzoeksvraag te kunnen beantwoorden zijn twee (in de basis identieke) enquêtes uitgezet onder de omwonenden van een asielopvanglocatie voor Oekraïners (95 bruikbare responses) en de omwonenden van de omwonenden van een asielopvanglocatie voor reguliere asielzoekers (81 bruikbare responses), beide in de gemeente Zwijndrecht.

Tegen de verwachtingen van de bestaande literatuur in blijkt dat wanneer de variabelen uit het conceptueel model (zie bovenstaande hypotheses) gezamenlijk worden getoetst in een meervoudige regressie in beide cases steeds maar 1 variabele significant van invloed is op de mate van beleidsacceptatie. In de casus betreffende Oekraïense asielzoekers kon alleen hypothese 2 (empathie heeft een positief effect op de mate van beleidsacceptatie) worden aangenomen. Bij de casus betreffende reguliere asielzoekers was het juist hypothese 3 (ervaren vrijwilligheid heeft een negatief effect op de mate van beleidsacceptatie).

Uit een verdere analyse op basis van de beschrijvende statistiek, correlatie en een lineaire regressie waarbij de mate van empathie (afhankelijke variabele) wordt gekoppeld aan de ervaren vrijwilligheid (onafhankelijke variabele) blijkt dat de mate van empathie voor een groot deel (ongeveer 80% van de variantie) wordt verklaard door de ervaren vrijwilligheid.

Tenslotte de beantwoording van de onderzoeksvraag: *'In hoeverre hebben ervaren procedurele rechtvaardigheid en de perceptie van asielzoekers onder de inwoners van de gemeente Zwijndrecht invloed op de beleidsacceptatie betreffende de komst van asielopvang in de gemeente?'*.

Bij het analyseren van de resultaten is gebleken dat ervaren procedurele rechtvaardigheid niet significant van invloed is op de beleidsacceptatie bij asielopvang. Bij het onderdeel perceptie blijkt dat de ervaren vrijwilligheid en empathie voor asielzoekers, die sterk aan elkaar gecorreleerd zijn, wel sterk van invloed zijn op de beleidsacceptatie. De ervaren vrijwilligheid heeft hierbij een negatieve invloed op beleidsacceptatie, empathie voor asielzoekers heeft een positieve invloed op beleidsacceptatie. Voor beide cases blijkt attitude in een meervoudige regressie ook niet significant van invloed op de mate van beleidsacceptatie. In de realiteit waarin alle

variabelen worden meegewogen onderscheidt attitude zich dus niet als variabele die beleidsacceptatie beïnvloedt.

Discussie

Gedurende dit onderzoek zijn interessante bevindingen aan het licht gekomen, maar deze roepen ook weer nieuwe vragen op. In de komende paragrafen zullen de implicaties van het onderzoek worden besproken, zal dit worden gerelateerd aan mogelijk vervolgonderzoek en zullen ook (methodologische) lessen vanuit dit onderzoek worden meegegeven.

Inhoudelijke discussie

Een doel van het onderzoek is het in kaart brengen van de mogelijkheden om beleidsacceptatie te verhogen, in het specifiek bij gevallen waarin de primaire beleidsuitkomst (in deze cases de komst van een asielopvanglocatie) al vaststaat voordat de mogelijkheid tot participatie heeft plaatsgevonden. In de inleiding werd al duidelijk dat dit lastig kan zijn. Aangezien de gemeente weinig ruimte heeft om de omwonenden invloed te laten hebben op het beleid, hebben sommige omwonenden het gevoel dat zij niet worden gehoord (Moonen, 2023). In dit onderzoek is gebleken dat de geraadpleegde omwonenden van de asielopvanglocaties in de gemeente Zwijndrecht kunnen worden verdeeld in twee groepen:

Groep 1) Ziet de huidige situatie als een instroomcrisis (asielzoekers, in mindere mate Oekraïners komen hier vrijwillig), lage beleidsacceptatie, lage ervaren procedurele rechtvaardigheid, minder empathie voor asielzoekers, gemiddeld lager opgeleid.

Groep 2) Ziet de huidige situatie als een opvangcrisis (asielzoekers/Oekraïners komen hier onvrijwillig), hoge beleidsacceptatie, hoge ervaren procedurele rechtvaardigheid, veel empathie voor asielzoekers, gemiddeld hoger opgeleid.

Op basis van dit onderzoek kan het onderscheid tussen deze twee groepen alleen met zekerheid worden gemaakt voor de genomen steekproef. Op basis van bestaande literatuur lijkt dit beeld echter ook grotere schaal te bestaan, waarbij participatie bij het thema asielopvang afwijkt van andere onderwerpen:

Uit eerder onderzoek naar participatieve ongelijkheid blijkt dat juist bij het asielthema de vertekening het grootst is. Bij de groep die het oneens of zeer oneens is met asielopvang participeerde 18%, veel minder dan mensen die het eens (27%) of zeer eens (36%) zijn met asielopvang (Van der Meer, 2016). Bij de andere onderwerpen uit het onderzoek van Van der Meer (bijv. meer cameratoezicht, tegenprestatie bij bijstandsuitkering en vrije bepaling zondagsluiting winkels) zijn het juist de tegenstanders die hun stem vaker laten horen, al is nergens het verschil zo groot als bij asielopvang.

Dezelfde vorm van participatieve ongelijkheid is zichtbaar in dit onderzoek: de respondenten die de bijeenkomsten hebben bijgewoond vinden vaker dat de gemeente in moet grijpen. Van de respondenten die aanwezig zijn geweest bij de participatieavond over het opvangen van Oekraïners waren er zes voorstanders voor elke tegenstander.

⁶Bij de participatieavond over het opvangen van reguliere asielzoekers waren dit nog steeds drie voorstanders voor elke tegenstander. Dit beeld is mogelijk niet volledig representatief wegens het lage aantal respondenten dat de bijeenkomst heeft bijgewoond, maar het beeld sluit aan bij eerder onderzoek. Na de aanbevelingen zal een concreet vervolgonderzoek worden voorgesteld.

⁶ Voorstander: beleidsacceptatie 5 of hoger op Likertschaal van 1-7
Tegenstander: beleidsacceptatie 3 of lager op Likertschaal van 1-7

Methodologische discussie

Onderstaand zullen ook de methodologische beperkingen van het onderzoek worden besproken:

Allereerst is sprake van een uitsluitend kwantitatieve dataset. Gelet de hoeveelheid data die is verzameld is het zeker mogelijk om valide uitspraken te doen over de onderzoekspopulatie, maar zonder kwalitatieve verdieping is het lastig om de beweegredenen en nuances duidelijk in kaart te brengen. Er zijn gedurende het scriptietraject bijvoorbeeld wel informele gesprekken gevoerd met inwoners (onder andere gedurende het verzamelen van de respondenten), deze informatie had een waardevolle toevoeging geweest voor de interpretatie, maar is niet formeel vastgelegd.

Daarnaast is het gedurende het onderzoek lastig gebleken om voldoende respondenten uit de opgestelde groep 1 (zie inhoudelijke discussie) te benaderen. Het onderzoek van Van der Meer (2016) is hiervoor een mogelijke verklaring, redenerend dat mensen die zich niet betrokken voelen bij de asielopvangdiscussie ook een lagere animo hebben om de enquête in te vullen. Desondanks had het van meerwaarde geweest om sterker in te zetten op het actief benaderen van deze groep.

Tenslotte is bij het meten van de ervaren procedurele rechtvaardigheid gekozen om een optie 'weet ik niet' toe te voegen. Deze keuze verhoogt de interne validiteit, aangezien het verzekert dat respondenten niet ten onrechte 'noch eens, noch oneens' invult, terwijl zij eigenlijk helemaal geen oordeel kunnen vellen over de stelling. Dit zorgt er echter wel voor dat een deel van de respondenten niet kan worden meegenomen in de analyse.

Aanbevelingen

Gelet de gekozen cases zullen de aanbevelingen worden gericht aan de gemeente Zwijndrecht, waarbij rekening wordt gehouden met de specifieke context voor deze gemeente. De algemene boodschap van deze aanbevelingen is echter mogelijk ook van toepassing voor andere gemeenten die voor een (verplichte) huisvestingsopgave staan.

De keuze om bewoners wel/niet te informeren heeft invloed op veel factoren. Probeer tegen de laagste kosten zoveel mogelijk extra inwoners te bereiken.

Wanneer gemeenten beleidskeuzes maken die van invloed zijn op het sociale leven van haar inwoners wordt uiteindelijk de beslissing genomen op welke wijze deze beleidskeuze wordt overgebracht naar de inwoners. Bij beide cases is gekozen om een selecte groep middels een brief aan te schrijven: voor de casus Oekraïners de directe omwonenden, bij de casus reguliere asielzoekers ook een grotere groep in omliggende wijken.

Uit het onderzoek blijkt informeren van meerwaarde: het is gecorreleerd aan een hogere beleidsacceptatie en inwoners die zijn geïnformeerd hebben een hogere ervaren procedurele rechtvaardigheid dan inwoners die geen brief hebben ontvangen. Dit roept de vraag op hoe de gemeente Zwijndrecht op goedkoop mogelijke wijze zoveel mogelijk (niet) direct omwonenden de optie kan bieden om deel te nemen aan het participatieproces; of tenminste te informeren over de genomen beleidsbesluit. onderzoeken. Onderstaand zijn een aantal opties die gebruikt kunnen worden. Het is hierbij aan de gemeente zelf om per onderwerp een inschatting te maken welke vorm van informeren het beste past.

1. Lage kosten, lagere dekking

Sociale media, gemeentelijke website/nieuwsbrief

Voordelen: Lage (advertentie)kosten, altijd te bereiken via bestaande kanalen.

Nadelen: Niet iedereen maakt gebruik van sociale media en/of bezoekt de gemeentelijke website.

2. Gemiddelde kosten, gemiddelde dekkingsgraad

Standaard adverteren in Weekblad de Brug

Voordelen: Oplage van 20.000 in Zwijndrecht (Weekblad de Brug, 2025), groter bereik dan gemeentelijke kanalen.

Nadelen: Advertorial kost afhankelijk van formaat enkele honderden euro's per editie, wellicht kan de gemeente hier korting op te krijgen.

3. Hogere kosten, hoogste dekkingsgraad

Het versturen van persoonlijke brieven naar inwoners

Voordelen: Gemeente heeft zelf invloed op welke inwoners worden bereikt, directe invloed op dekkingsgraad.

Nadelen: Aanzienlijk hogere kosten dan advertorial in weekblad.

Persoonlijke huisbezoeken/buurtbijeenkomsten

Voordelen: Biedt inwoners de kans om het dialoog aan te gaan. Ontstaat hiermee het enkel informeren.

Nadelen: Arbeidsintensief, hogere personeelskosten.

Probeer de participatieve ongelijkheid rondom het asielthema in te dammen. Let hierbij niet alleen op demografische representatie, maar ook zeker op inhoudelijke representatie.

In de discussie is het onderscheid gemaakt tussen twee groepen binnen het debat omtrent asielopvang. Uit de resultaten van deze scriptie is gebleken dat demografische kenmerken hier weinig rol van betekenis in spelen. Alleen bij opleidingsniveau bleek dat hoger opgeleiden gemiddeld een hogere mate van beleidsacceptatie hebben dan lager opgeleiden. De overige kenmerken (de empathie voor asielzoekers, de ervaren vrijwilligheid van de komst van asielzoekers naar Nederland en ervaren procedurele rechtvaardigheid) zijn allemaal gerelateerd aan de opvattingen over het beleid van de gemeente omtrent asielopvang en/of asielzoekers. In eerder onderzoek is al benadrukt dat het belangrijk is om bij participatieactiviteiten ook de verschillende meningen aan bod te krijgen. (Van der Meer, 2016). In het geval van asielopvang betekent dit dat ook de tegenstanders worden vertegenwoordigd in het participatiemoment.

1. Creëer meer gestructureerde dialogen

Bij open gesprekken, zeker wanneer een bepaalde opinie oververtegenwoordigd is, is de kans groot dat afwijkende opinies onvoldoende worden belicht. Een potentiële oplossing is om kleinschalige gesprekken te organiseren waarbij zowel voor- als tegenstanders aanwezig zijn. Hierdoor kan de gemeente beide kampen de mogelijkheid bieden om haar argumenten te presenteren en proberen het gesprek in goede banen te leiden.

2. Maak gebruik van representatieve peilingen

Uit het eerder benoemde onderzoek van Van der Meer (2016) is gebleken dat in het specifiek bij het thema asielopvang voorstanders sterk oververtegenwoordigd zijn bij participatieactiviteiten. Als bij een insprekavond vervolgens 80% van de aanwezigen voorstander is, betekent dat niet dat deze groep per definitie representatief is voor de opinie van de inwoners binnen uw gemeente. Voor de meest accurate resultaten zou u

bijvoorbeeld via een peilingbureau de mening van uw inwoners kunnen onderzoeken, anders zijn grote landelijke peilingen ook een goede optie.

3. Bied waar mogelijk de kans tot beleidsbeïnvloedende participatie

Uit het eerdere SCP onderzoek naar beleidsbeïnvloedende participatie (Van Houwelingen, Boele & Dekker, 2014) en de meerdere nieuwsartikelen over participatie bij asielopvang (Moonen, 2023; Boskeljon, 2024,; NH Nieuws, 2024) is gebleken dat veel mensen ervaren dat zij geen invloed hebben op het beleid omtrent asielopvanglocaties. Ook in de cases van deze scriptie bleek dat bijvoorbeeld de komst, de locatie en het aantal (Oekraïense) asielzoekers al vastlagen voordat de inspraakavond plaatsvond (Zwijndrecht, 2024).

In het onderzoek van het SCP is gesproken met deelnemers van meerdere lokale participatieinitiatieven. In het rapport zijn meerdere quotes opgenomen, waaronder:

'We geven de inwoners een vinger in de pap, maar we geven ze eigenlijk vaak de dikke vinger.' (Van Houwelingen, Boele & Dekker, 2014. p.140) en *'Het is allemaal blah blah en inspraak, maar echt waar het om gaat, daar kom je niet mee. Waar het er echt toe doet, daar hebben ze het niet over.'* (Van Houwelingen, Boele & Dekker, 2014. p.140)

De eerste van de bovenstaande quotes was zelfs van een deelnemer die het een goed initiatief vond. Om inwoners aan te sporen hun mening te laten horen bij insprekavonden zal hen dus ook indien mogelijk de kans geboden moeten worden om daadwerkelijk invloed uit te oefenen op het beleid van de gemeente. Als dit niet mogelijk is zal duidelijk gecommuniceerd moeten worden welke onderdelen van het beleid al vastliggen en waar nog over gesproken kan worden.

Mogelijk vervolgonderzoek

Met oog op mogelijk vervolgonderzoek lijkt het waardevol om meer inzicht te krijgen in de oorzaken en effecten van deze participatieve ongelijkheid bij asielopvangbeleid. Ongelijke participatie kan bijvoorbeeld het geluid dat beleidsmakers bereikt vertekenen, waardoor zij mogelijk helemaal niet bewust zijn van de ontevredenheid onder een groot deel van haar inwoners (Van der Meer, 2016). Op basis van het onderzoek, inclusief informele gesprekken wordt aangeraden vanuit het volgende perspectief onderzoek te verrichten, waarbij wetenschap en praktijk worden samengebracht:

In deze scriptie zijn de voorstanders van asielopvang (groep 2) oververtegenwoordigd in de sample. Uit een reflectie van bestaande literatuur blijkt dit waarschijnlijk geen sampling bias, maar een bekend fenomeen te zijn: bij participatie omtrent asielopvang komen voornamelijk voorstanders opdagen (Van der Meer, 2016). Een mogelijke verklaring hiervoor is het ervaren gebrek aan beleidsbeïnvloedende participatie, waarbij tegenstanders het gevoel hebben toch geen invloed te hebben op het resultaat (Van Houwelingen, Boele & Dekker, 2014).

Mogelijk vervolgonderzoek zou plaats kunnen vinden in een gemeente waar nog geen asielopvang wordt aangeboden, maar hier wel over nagedacht wordt. Gedurende een participatietraject zal inwoners de kans worden geboden om daadwerkelijk invloed te hebben op het beleid, door hen mee laten te beslissen in de komst, locatie en het aantal asielzoekers, ook gebruikmakend van de bovenstaande aanbevelingen. Naast het praktische element kan hieraan een wetenschappelijk element worden gekoppeld, waarbij de invloed van dit traject op de beleidsacceptatie wordt onderzocht. Een invalshoek hierbij is een verhoging van de ervaren procedurele rechtvaardigheid onder inwoners die zich initieel als tegenstander profileren.

Literatuurlijst

Appelbaum, L. D. 2002. "Who Deserves Help? Students' Opinions about the Deservingness of Different Groups Living in Germany to Receive Aid." *Social Justice Research* 15: 201–225. *ETHNIC AND RACIAL STUDIES* 915

Bleijenberg, C., Renes, R. J., Aarts, N., & Moons, J. (2020). Het spel en de knikkers: ervaren rechtvaardigheid in vier lokale participatieprocessen. *Bestuurswetenschappen*, 74(2), 51–67. <https://doi.org/10.5553/bw/016571942020074002005>

Boskeljon, H. (2024, 25 april). Emotionele informatieavond over tijdelijke asielopvang in Wieringerwerf. *Regio Noordkop*. <https://www.regionoordkop.nl/25/04/2024/emotionele-informatieavond-over-tijdelijke-asielopvang-in-wieringerwerf/>

Binnenlands Bestuur. (2024, 14 november). <https://www.binnenlandsbestuur.nl/bestuur-en-organisatie/faber-komt-pas-2025-met-plan-om-spreidingswet-te-trekken>

CBS. (2024, 7 juni). *Oekraïners in Nederland - Asiel en integratie 2024*. Oekraïners in Nederland - Asiel en Integratie 2024 | CBS. <https://longreads.cbs.nl/asielenintegratie-2024/oekraïners-in-nederland/>

Centraal Bureau voor de Statistiek. (2024, december). *Hoeveel asielzoekers komen naar Nederland?* Centraal Bureau Voor de Statistiek. <https://www.cbs.nl/nl-nl/dossier/dossier-asiel-migratie-en-integratie/hoeveel-asielzoekers-komen-naar-nederland#:~:text=Nationaliteit,procent%20had%20een%20andere%20nationaliteit.>

Champion, R., Lenard, C. T., & Mills, T. M. (1998). Demonstrating the Durbin-Watson Statistic. *Journal Of The Royal Statistical Society Series D (The Statistician)*, 47(4), 643–644. <https://doi.org/10.1111/1467-9884.00161>

Czarniawska, Barbara. (1997). *Sensemaking in organizations*: by Karl E. Weick (Thousand Oaks, CA: Sage Publications, 1995), 231 pp.. *Scandinavian Journal of Management*. 13. 113–116. 10.1016/S0956-5221(97)86666-3.

Davis, M. H. (1983). Measuring individual differences in empathy: Evidence for a multidimensional approach. *Journal Of Personality And Social Psychology*, 44(1), 113–126. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.44.1.113>

Decety J, Bartsch IB, Uzevsky F, Knafke-Noam A. Empathy as a driver of prosocial behaviour: highly conserved neurobehavioural mechanisms across species. *Philos Trans R Soc Lond B Biol Sci*. 2016 Jan 19;371(1686):20150077. doi: 10.1098/rstb.2015.0077. PMID: 26644596; PMCID: PMC4685523.

Document Zwijndrecht - 2024-0024408 bijlage 1 - Onderbouwing IJsselmeer 30, Zwijndrecht - iBabs publieksporaal. (2024, 9 april). <https://zwijndrecht.bestuurlijkeinformatie.nl/Agenda/Document/7af17894-1ec4-44eb-b068-f5646258d80c?documentId=e76c29d6-b4ed-47db-a0dd-fa3ec9e8bc89&agendaItemId=0d92dba8-cacd-4636-8a8f-6666f21512f9>

DPG Media Privacy Gate. (2024a, 2 juli). <https://www.ad.nl/nijkerk/raadsleden-nijkerk-bedreigd-vanwege-mogelijke-opvang-asielzoekers-dit-gaat-een-grens-over~af962748/>

DPG Media Privacy Gate. (2024b, 17 juli.). <https://www.nu.nl/binnenland/6321072/vijf-maanden-cel-voor-bedreigen-van-burgemeester-vanwege-asielhotel-albergen.html>

Freeman, R. E.: 1999, 'Divergent Stakeholder Theory', *The Academy of Management Review* 24(2), 233–236.

Gemeente Zwijndrecht in cijfers en grafieken (bijgewerkt 2025!) | AlleCijfers.nl. (2025, 16 januari). AlleCijfers.nl. <https://allecijfers.nl/gemeente/zwijndrecht/>

Green, E.G., Visintin, E.P., Sarrasin, O. & Hewstone, M. (2020) When integration policies shape the impact of intergroup contact on threat perceptions: a multilevel study across 20 European countries. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 46(3), 631–648. <https://doi.org/10.1080/1369183X.2018.1550159>

Hoxhaj, R. & Zuccotti, C.V. (2021) The complex relationship between immigrants' concentration, socioeconomic environment and attitudes towards immigrants in Europe. *Ethnic and Racial Studies*, 44(2), 272–292. <https://doi.org/10.1080/01419870.2020.1730926>

Lind, E. and C. Arndt (2016), "Perceived Fairness and Regulatory Policy: A Behavioural Science Perspective on Government-Citizen Interactions", *OECD Regulatory Policy Working Papers*, No. 6, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/1629d397-en>.

Lind, E. A., & Tyler, T. R. (1988). *The social psychology of procedural justice*. Plenum Press.

Logo Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. (2024, 2 mei). Vertrouwen in instituties en mensen. Onderwijs Algemene Feiten en Cijfers | OCW in Cijfers. <https://www.ocwincijfers.nl/sectoren/onderwijs-algemeen/vertrouwen-in-instituties-en-mensen>

Long, J. S., & Ervin, L. H. (2000). Using Heteroscedasticity Consistent Standard Errors in the Linear Regression Model. *The American Statistician*, 54(3), 217–224. <https://doi.org/10.1080/00031305.2000.10474549>

Mayer, R. C., Davis, J. H., & Schoorman, F. D. (1995). An Integrative Model of Organizational Trust. *The Academy of Management Review*, 20(3), 709–734. <https://doi.org/10.2307/258792>

Ministerie van Algemene Zaken. (2024, 23 oktober). *Burgerparticipatie*. Democratie | Rijksoverheid.nl. <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/democratie/burgerparticipatie>

Ministerie van Justitie en Veiligheid. (2024, 11 april). *Meerjaren productie prognose 2024-1*. Rapport | Rijksoverheid.nl. <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2024/04/09/tk-bijlage-datavisualisatie-mpp-2024>

Moonen, F. (2023, 1 november). Emoties lopen hoog op over crisisopvang Ubachsberg. L1 Nieuws. <https://www.l1nieuws.nl/nieuws/2318376/emoties-lopen-hoog-op-over-crisisopvang-ubachsberg>

Neumann, D. L., Boyle, G. J., & Chan, R. C. (2013). Empathy towards individuals of the same and different ethnicity when depicted in negative and positive contexts. *Personality And Individual Differences*, 55(1), 8–13. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2013.01.022>

NH Nieuws. (2024, 3 juli) <https://www.nhnieuws.nl/nieuws/337976/emoties-lopen-hoog-op-bij-buurtbijeekomst-over-komst-asielzoekers-naar-naarden>

Potman, H. (1989). Acceptatie van beleid: onderzoek naar de Wet geluidhinder ter verkenning van een bestuurskundig begrip. <https://repository.ubn.ru.nl/handle/2066/113633>

PytlikZillig, L.M., Hutchens, M.J., Muhlberger, P., Gonzalez, F.J., Tomkins, A.J. (2018). Policy Acceptance. In: Deliberative Public Engagement with Science. SpringerBriefs in Psychology. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-319-78160-0_5

Thibaut, J., Walker, L., LaTour, S., & Houlden, P. (1974). Procedural Justice as Fairness. *Stanford Law Review*, 26(6), 1271–1289. <https://doi.org/10.2307/1227990>

Tyler TR, Goff PA, MacCoun RJ. The Impact of Psychological Science on Policing in the United States: Procedural Justice, Legitimacy, and Effective Law Enforcement. *Psychol Sci Public Interest*. 2015 Dec;16(3):75-109. doi: 10.1177/1529100615617791. PMID: 26635334.

Van Der Meer, T. (2016). De lokale democratie en het probleem van participatieve ongelijkheid. *Mens & Maatschappij*, 91(4), 357–380. <https://doi.org/10.5117/mem2016.4.meer>

Van Thiel, S. (2014). Research Methods in Public Administration and Public Management: An Introduction. Routledge.

Verkuyten, M., Mepham, K., & Kros, M. (2017). Public attitudes towards support for migrants: the importance of perceived voluntary and involuntary migration. *Ethnic And Racial Studies*, 41(5), 901–918. <https://doi.org/10.1080/01419870.2017.1367021>

Weekblad De Brug | Hét nieuws- en advertentieblad van Hendrik-Ido-Ambacht / Oostendam / Zwijndrecht en Heerjansdam. Geraadpleegd op 14 februari 2025 <https://www.weekbladdebrug.nl/adverteren>

ZHZActueel. (2024, 3 september). *Grote vechtpartij bij asielzoekerscentrum in Zwijndrecht - ZHZActueel*. <https://www.zhzactueel.nl/2024/09/03/grote-vechtpartij-bij-asielzoekerscentrum-in-zwijndrecht/>

Zwijndrecht.net (2024b, 21 augustus). *Opvang asielzoekers*. Gemeente Zwijndrecht. https://www.zwijndrecht.nl/Alle_onderwerpen/Opvang/Opvang_asielzoekers

Zwijndrecht.net (2024a, 20 december). <https://www.zwijndrecht.net>. <https://www.zwijndrecht.net/nieuws/111784/nieuwe-opvanglocatie-oekrainers-na-verbouwing-geopend>

Bijlagen

Bijlage A: Operationaliseringstabel

Bijlage B: Enquête

Bijlage C: Correlatietabellen

Bijlage D: Betrouwbaarheidsanalyses

Bijlage E: Factoranalyses

Bijlage F: Welch Anova

Bijlage G: Regressie empathie en ervaren vrijwilligheid

Bijlage H: Aantal woorden in tabellen (in scriptietekst)

Bijlage A: Operationaliseringstabel

Concept	Dimensies	Indicatoren	Meetniveau	Meetmethode
Beleidsacceptatie (Gebaseerd op Potman, 1989 & Aarts & van Woerkum 1994) (Presenteer de vragen in deze volgorde)	Acceptatie van bestuurlijke probleemdefinitie	In Nederland is sprake van een asielcrisis	Ordinaal*	Enquête (Likertschaal 1-7)*
		Deze crisis is het resultaat van een gebrek aan voldoende opvangplekken	*	*
		Deze crisis is het resultaat van een te hoge instroom van asielzoekers	*	*
	Acceptatie van ingrijpen overheid	De gemeente Zwijndrecht dient een actieve rol te spelen in het oplossen van de asielcrisis	Ordinaal*	Enquête (Likertschaal 1-7) *
		Indien de gemeente Zwijndrecht dit weigert, is het acceptabel dat de landelijke overheid haar verplicht om mee te werken.	*	*
		Het is acceptabel dat de gemeente Zwijndrecht een locatie aanwijst voor asielopvang, ook als niet alle omwonenden het hiermee eens zijn.	*	*

	Acceptatie van hoofdlijnen	Ik ben het eens met het verdelen van asielzoekers over de verschillende gemeenten.	Ordinaal*	Enquête (Likertschaal 1-7) *
		De gemeente Zwijndrecht dient te voldoen aan het aantal opvangplekken dat vanuit de landelijke overheid wordt verwacht.	*	*
		De gemeente Zwijndrecht dient te voldoen aan het aantal opvangplekken , ook als andere gemeenten hierin tekortschieten.	*	*
	Acceptatie van maatregelen	Ik ben het eens met de komst van een AZC in de gemeente Zwijndrecht	Ordinaal*	Enquête (Likertschaal 1-7) *
		Ik ben het eens met de locatie van het AZC binnen de gemeente	*	*
		Ik ben tevreden met de maatregelen die zijn genomen om de veiligheid te garanderen	*	*
		Ik ben tevreden met de maatregelen	*	*

		die zijn genomen om parkeerplekken rondom winkelcentrum Walburg te garanderen (Alleen voor casus Oekraïners)		
Ervaren procedurele rechtvaardigheid (Presenteer de vragen in deze volgorde)	Respectvolle en beleefde bejegening	Ik ben op een prettige manier benaderd door de gemeente	Ordinaal*	Enquête (Likertschaal 1-7) *
		Het contact met de gemeente verliep prettig	*	*
		De gemeente is met respect met mij omgegaan	*	*
		De gemeente is met respect met andere inwoners omgegaan	*	*
	Voice	Ik heb mijn mening kunnen geven	Ordinaal*	Enquête (Likertschaal 1-7) *
		Andere inwoners hebben hun mening kunnen geven	*	*
		Er is oprecht naar mijn mening geluisterd	*	*
		Ik heb de indruk dat mijn inzet werd gewaardeerd	*	*
		Ik heb het idee dat mijn mening serieus werd genomen	*	*
	Explanation	De aanpak van het participatieproces was mij duidelijk	Ordinaal*	Enquête (Likertschaal 1-7) *

		Er was voldoende informatie beschikbaar	*	*
		De keuzes die zijn gemaakt in de uitkomst zijn goed uitgelegd	*	*
		Er is duidelijk uitgelegd wat er met de mening van deelnemers is gedaan	*	*
	Competency and integrity	Ambtenaren van de gemeente waren deskundig	Ordinaal*	Enquête (Likertschaal 1-7) *
		Ambtenaren van de gemeente kwamen professioneel op mij over	*	*
		Afspraken die tussentijds zijn gemaakt zijn nagekomen. Of het was duidelijk waarom afspraken niet konden worden nagekomen	*	*
Empathie (Wissel de vragen van PT en EC af, zodat niet vier keer achter elkaar hetzelfde type vraag wordt gesteld)	Perspective-Taking (PT)	Ik kan tegelijkertijd mijn perspectief en het perspectief van asielzoekers/Oekraïense asielzoekers overwegen.	Ordinaal*	Enquête (Likertschaal 1-7) *
		Ik vind het soms lastig om dingen vanuit het perspectief van asielzoekers/Oekraïense asielzoekers te zien.	*	*

		Ik probeer soms om asielzoekers/Oekraïense asielzoekers beter te begrijpen door mij voor te stellen hoe dingen voor hen moeten zijn	*	*
		Voordat ik kritiek uit op asielzoekers/Oekraïense asielzoekers probeer ik mij voor te stellen hoe ik mij zou voelen als ik in hun positie zou zitten.	*	*
	Empathic Concern (EC)	Ik voel sympathie voor asielzoekers/Oekraïense asielzoekers.	Ordinaal*	Enquête (Likertschaal 1-7) *
		Wanneer ik zie dat misbruik wordt gemaakt van asielzoekers/Oekraïense asielzoekers, voel ik mij een beetje beschermend richting hen.	*	*
		Als asielzoekers/Oekraïense asielzoekers tegenslagen ervaren doet mij dit niet veel	*	*
		Ik voel weinig medelijden voor asielzoekers/Oekraïense	*	*

		asielzoekers wanneer zij problemen hebben		
Ervaren vrijwilligheid		Een meerderheid van de asielzoekers/O ekraïense asielzoekers heeft zelf gekozen om in Nederland te komen wonen	Ordinaal*	Enquête (Likertschaal 1- 7) *
		Asielzoekers/O ekraïense asielzoekers komen over het algemeen vrijwillig naar Nederland	*	*
Attitude (Wissel de vragen van PPI en NPI af, zodat niet drie keer achter elkaar hetzelfde type vraag wordt gesteld)	Positive perception of immigrants (PPI)	Het culturele leven van ons land wordt verrijkt door de aanwezigheid van Asielzoekers/O ekraïense asielzoekers*	Ordinaal*	Enquête (Likertschaal 1- 7) *
		* laten ons voelen dat we deel uitmaken van een grotere wereld	*	*
		De aanwezigheid van * verbreedt onze horizon	*	*
	Negative perception of immigrants (NPI)	Oekraïense asielzoekers kunnen onze banen in gevaar brengen	Ordinaal*	Enquête (Likertschaal 1- 7) *
		Oekraïense asielzoekers ondermijnen de stabiliteit van ons land	*	*
		Oekraïense asielzoekers zouden in hun eigen land	*	*

		geholpen moeten worden		
--	--	------------------------------	--	--

Bijlage B: Enquête

Verhaal

Geachte respondent,

Allereerst bedankt dat u meedoet aan deze enquête. Voor mijn scriptie Bestuurskunde aan de Erasmus Universiteit Rotterdam doe ik onderzoek naar wat omwonenden vinden van de komst van asielopvanglocaties in hun gemeente. Ik ben hierbij benieuwd wat u vindt van de komst van het AZC bij de veerplaat/de opvang voor Oekraïners bij winkelcentrum Walburg

De enquête duurt ongeveer 5 tot 10 minuten. Er wordt zorgvuldig met de verzamelde data omgegaan; alle data wordt geanonimiseerd en zal niet naar u teruggeleid kunnen worden, daarnaast wordt de data uitsluitend gebruikt voor onderzoeksdoeleinden. Deelname is volledig vrijwillig en u kan op ieder moment besluiten te stoppen met de enquête.

Gaat u akkoord met het gebruik van uw antwoorden en bent u 18+?

Brief gemeente

Bent u door de gemeente Zwijndrecht schriftelijk geïnformeerd over de komst van het AZC/de opvanglocatie voor Oekraïners? Indien nee: Vindt u dat de gemeente u schriftelijk had moeten informeren, of is dat niet nodig?

Heeft u enkele maanden geleden een bezoek gebracht aan de informatieavond die de gemeente heeft georganiseerd over dit onderwerp?

Algemene vragen

Wat is uw geslacht?: Man/Vrouw/Anders/Zeg ik liever niet

Wat is uw leeftijd?: 18-25, 26-49, 50+

Wat is uw hoogste opleidingsniveau? -> op basis van CBS: 1) Basisonderwijs, 2) Vmbo, mbo1, avo onderbouw, 3) Havo, vwo, mbo 4) Hbo, wo bachelor, 5) Wo, master, doctor

Woont u in de gemeente Zwijndrecht? Ja/Nee

Bent u werkzaam als winkelier? Ja/Nee

Ervaren procedurele rechtvaardigheid

Voor het concept ervaren procedurele rechtvaardigheid is gebruik gemaakt van een schaal ontwikkeld in Bleijenberg et al., 2020. In dit onderzoek wordt dit concept onderverdeeld in vier dimensies. Deze vragen zijn deels aangepast op basis van opmerkingen uit de pretest en/of om beter aan te sluiten bij de cases. Bij de vragen wordt gebruik gemaakt van een Likertschaal van 1 tot 7.

Respectvolle en beleefde bejegening

Deze dimensie wordt gemeten aan de hand van vier items: 'Ik ben op een prettige manier benaderd door de gemeente', 'Het contact met de gemeente verliep prettig', 'De gemeente is met respect met mij omgegaan' en 'De gemeente is met respect met andere inwoners omgegaan'.

Voice

Deze dimensie wordt gemeten aan de hand van vijf items: 'Ik heb mijn mening kunnen geven', 'Andere inwoners hebben hun mening kunnen geven', 'Er is oprecht naar mijn mening geluisterd', 'Ik heb de indruk dat mijn inzet werd gewaardeerd' en 'Ik heb het idee dat mijn mening serieus werd genomen'.

Explanation

Deze dimensie wordt gemeten aan de hand van vier items: 'De aanpak van het participatieproces was mij duidelijk', 'Er was voldoende informatie beschikbaar', 'De keuzes die zijn gemaakt in de uitkomst zijn goed uitgelegd', 'Er is duidelijk uitgelegd wat er met de mening van deelnemers is gedaan'

Competency and integrity

Deze dimensie wordt gemeten aan de hand van drie items: 'Ambtenaren van de gemeente waren deskundig', 'Ambtenaren van de gemeente kwamen professioneel op mij over', 'Afspraken die tussentijds zijn gemaakt zijn nagekomen. Of het was duidelijk waarom afspraken niet konden worden nagekomen'

Beleidsacceptatie: vier acceptatiemomenten -> Likertschaal 1 (helemaal oneens) – 7 (helemaal eens)

Acceptatie van bestuurlijke probleemdefinitie

In Nederland is sprake van een asielcrisis.

Deze crisis is het resultaat van een gebrek aan voldoende opvangplekken

Deze crisis is het resultaat van een te hoge instroom van asielzoekers

Acceptatie van ingrijpen overheid

De gemeente Zwijndrecht dient een actieve rol te spelen in het oplossen van de asielcrisis.

Indien de gemeente Zwijndrecht dit weigert, is het acceptabel dat de landelijke overheid haar verplicht om mee te werken.

Het is acceptabel dat de gemeente Zwijndrecht een locatie aanwijst voor asielopvang, ook als niet alle omwonenden het hiermee eens zijn.

Acceptatie van hoofdlijnen

Ik ben het eens met het verdelen van asielzoekers over de verschillende gemeenten.

De gemeente Zwijndrecht dient te voldoen aan het aantal opvangplekken dat vanuit de landelijke overheid wordt verwacht.

De gemeente Zwijndrecht dient te voldoen aan het aantal opvangplekken, ook als andere gemeenten hierin tekortschieten.

Acceptatie van maatregelen

Ik ben het eens met de komst van een AZC* in de gemeente Zwijndrecht

Ik ben het eens met de locatie van het AZC* binnen de gemeente

Ik ben tevreden met de maatregelen die zijn genomen om de veiligheid te garanderen

Ik ben tevreden met de maatregelen die zijn genomen om parkeerplekken rondom winkelcentrum Walburg te garanderen (Alleen voor casus Oekraïners)

Empathie

Voor de dimensie van empathie is gebruik gemaakt van een adaptatie van Davis (1983), bij ervaren vrijwilligheid is gebruik gemaakt van de schaal in Verkuyten et al., 2017 en voor de dimensie ingroup-outgroup bias (perceptie) is gebruik gemaakt van de schaal in Panno et al., 2023.

Empathie (voor migranten)

Ik voel sympathie voor asielzoekers/Oekraïense asielzoekers.

Ik kan tegelijkertijd mijn perspectief en het perspectief van asielzoekers/Oekraïense asielzoekers overwegen.

Wanneer ik zie dat misbruik wordt gemaakt van asielzoekers/Oekraïense asielzoekers, voel ik mij een beetje beschermend richting hen.

Ik vind het soms lastig om dingen vanuit het perspectief van asielzoekers/Oekraïense asielzoekers te zien.

Als asielzoekers/Oekraïense asielzoekers tegenslagen ervaren doet mij dit niet veel

Ik probeer soms om asielzoekers/Oekraïense asielzoekers beter te begrijpen door mij voor te stellen hoe dingen voor hen moeten zijn

Ik voel weinig medelijden voor asielzoekers/Oekraïense asielzoekers wanneer zij problemen hebben

Voordat ik kritiek uit op asielzoekers/Oekraïense asielzoekers probeer ik mij voor te stellen hoe ik mij zou voelen als ik in hun positie zou zitten.

Ervaren vrijwilligheid

Deze dimensie wordt gemeten aan de hand van twee items: 'Een meerderheid van de asielzoekers/Oekraïense asielzoekers heeft zelf gekozen om in Nederland te komen wonen' en 'Asielzoekers/Oekraïense asielzoekers komen over het algemeen vrijwillig naar Nederland'

Attitude

Voor dit concept wordt gebruik gemaakt van de *Positive and Negative Perception of Immigrants Scale* (PANPIS). Deze schaal is vertaald naar het Nederlands, de term 'immigranten' is veranderd naar asielzoekers/Oekraïense asielzoekers, afhankelijk van de case. De originele schaal bevatte 14 items. Bij een selectie op basis van de factor loadings en communalities is dit gereduceerd tot 7 items.

PPI:

'Het culturele leven van ons land wordt verrijkt door de aanwezigheid van *`.

'* laten ons voelen dat we deel uitmaken van een grotere wereld` ,

'De aanwezigheid van * verbreedt onze horizon` .

NPI:

'Oekraïense asielzoekers kunnen onze banen in gevaar brengen.` ,

'Oekraïense asielzoekers ondermijnen de stabiliteit van ons land.` ,

'Oekraïense asielzoekers zouden geen toegang moeten hebben tot onze sociale diensten (gezondheid, welzijn, enz.).` ,

'Oekraïense asielzoekers zouden in hun eigen land geholpen moeten worden.'

Bijlage C: Correlatietabellen

Correlatietabel casus Oekraïners

		Gender	Leeftijd	Opleidingsniveau	Empathie	Vrijwilligheid	Attitude	Procedurele rechtvaardigheid
Gender	Pearson Correlation	1	,032	-,114	,308	-,265	,071	,213
	Sig. (2-tailed)		,758	,272	,003	,010	,496	,112
	N	95	95	95	94	93	94	57
Leeftijd	Pearson Correlation	,032	1	-,409	-,189	,250	-,048	,106
	Sig. (2-tailed)	,758		<,001	,069	,016	,648	,431
	N	95	95	95	94	93	94	57
Opleidingsniveau	Pearson Correlation	-,114	-,409	1	,299	-,357	,071	,196
	Sig. (2-tailed)	,272	<,001		,003	<,001	,499	,144
	N	95	95	95	94	93	94	57
Empathie	Pearson Correlation	,308	-,189	,299	1	-,901	,278	,731
	Sig. (2-tailed)	,003	,069	,003		<,001	,007	<,001
	N	94	94	94	94	93	94	57
Vrijwilligheid	Pearson Correlation	-,265	,250	-,357	-,901	1	-,307	-,791
	Sig. (2-tailed)	,010	,016	<,001	<,001		,003	<,001
	N	93	93	93	93	93	93	57
Attitude	Pearson Correlation	,071	-,048	,071	,278	-,307	1	,226
	Sig. (2-tailed)	,496	,648	,499	,007	,003		,091
	N	94	94	94	94	93	94	57
Procedurele rechtvaardigheid	Pearson Correlation	,213	,106	,196	,731	-,791	,226	1
	Sig. (2-tailed)	,112	,431	,144	<,001	<,001	,091	
	N	57	57	57	57	57	57	57

Correlatietabel casus reguliere asielzoekers

		Gender	Leeftijd	Opleidingsniveau	Empathie	Vrijwilligheid	Attitude	Procedurele rechtvaardigheid
Gender	Pearson Correlation	1	,170	,118	,534	-,548	,315	,625
	Sig. (2-tailed)		,129	,294	<,001	<,001	,004	<,001
	N	81	81	81	80	80	80	57
Leeftijd	Pearson Correlation	,170	1	-,303	,071	,034	-,028	,080
	Sig. (2-tailed)	,129		,006	,534	,764	,808	,554
	N	81	81	81	80	80	80	57
Opleidingsniveau	Pearson Correlation	,118	-,303	1	,487	-,520	,382	,388
	Sig. (2-tailed)	,294	,006		<,001	<,001	<,001	,003
	N	81	81	81	80	80	80	57
Empathie	Pearson Correlation	,534	,071	,487	1	-,888	,719	,844
	Sig. (2-tailed)	<,001	,534	<,001		<,001	<,001	<,001
	N	80	80	80	80	80	80	57
Vrijwilligheid	Pearson Correlation	-,548	,034	-,520	-,888	1	-,719	-,860
	Sig. (2-tailed)	<,001	,764	<,001	<,001		<,001	<,001
	N	80	80	80	80	80	80	57
Attitude	Pearson Correlation	,315	-,028	,382	,719	-,719	1	,751
	Sig. (2-tailed)	,004	,808	<,001	<,001	<,001		<,001
	N	80	80	80	80	80	80	57
Procedurele rechtvaardigheid	Pearson Correlation	,625	,080	,388	,844	-,860	,751	1
	Sig. (2-tailed)	<,001	,554	,003	<,001	<,001	<,001	
	N	57	57	57	57	57	57	57

Bijlage D: Betrouwbaarheidsanalyses

Oekraïners: Beleidsacceptatie

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
,911	13

Oekraïners: Empathie

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
,915	8

Oekraïners: Ervaren vrijwilligheid

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
,920	2

Oekraïners: Attitude

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
,760	7

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
Hoe beoordeelt u de volgende stellingen? - Ons land wordt verrijkt door de aanwezigheid van Oekraïense asielzoekers	19,29	34,809	,885	,635
Hoe beoordeelt u de volgende stellingen? - Oekraïense asielzoekers laten ons voelen dat we deel uitmaken van een grotere wereld	19,66	35,539	,872	,641
Hoe beoordeelt u de volgende stellingen? - De aanwezigheid van Oekraïense asielzoekers verbreedt onze horizon	19,37	34,322	,923	,626
Hoe beoordeelt u de volgende stellingen? - Oekraïense asielzoekers kunnen onze banen in gevaar brengen	20,04	42,149	,730	,696
Hoe beoordeelt u de volgende stellingen? - Oekraïense asielzoekers ondermijnen de stabiliteit van ons land	19,24	34,961	,831	,645
Hoe beoordeelt u de volgende stellingen? - Oekraïense asielzoekers zouden gratis toegang moeten hebben tot onze sociale diensten (gezondheidszorg, welzijn, etc.)	19,54	77,541	-,826	,954
Hoe beoordeelt u de volgende stellingen? - Oekraïense asielzoekers zouden in hun eigen land geholpen moeten worden	18,94	33,458	,804	,644

Reguliere asielzoekers: Beleidsacceptatie

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
,907	12

Reguliere asielzoekers: Empathie

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
,941	8

Reguliere asielzoekers: Ervaren vrijwilligheid

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
,977	2

Reguliere asielzoekers: Attitude

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
,678	7

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
Hoe beoordeelt u de volgende stellingen? - Ons land wordt verrijkt door de aanwezigheid van asielzoekers	21,04	26,061	,923	,463
Hoe beoordeelt u de volgende stellingen? - Asielzoekers laten ons voelen dat we deel uitmaken van een grotere wereld	21,42	27,022	,869	,485
Hoe beoordeelt u de volgende stellingen? - De aanwezigheid van asielzoekers verbreedt onze horizon	20,95	25,923	,918	,462
Hoe beoordeelt u de volgende stellingen? - Asielzoekers kunnen onze banen in gevaar brengen	21,78	31,375	,804	,543
Hoe beoordeelt u de volgende stellingen? - Asielzoekers ondermijnen de stabiliteit van ons land	20,72	25,356	,901	,460
Hoe beoordeelt u de volgende stellingen? - Asielzoekers zouden gratis toegang moeten hebben tot onze sociale diensten (gezondheid, welzijn, enz.)	22,62	65,339	-,884	,896
Hoe beoordeelt u de volgende stellingen? - Asielzoekers zouden in hun eigen land geholpen moeten worden	21,93	45,044	-,095	,755

Bijlage E: Factoranalyses

Total Variance Explained

Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	9,030	69,464	69,464	9,030	69,464	69,464
2	1,159	8,916	78,380	1,159	8,916	78,380
3	,674	5,186	83,566			
4	,542	4,169	87,735			
5	,401	3,084	90,818			
6	,292	2,250	93,068			
7	,222	1,708	94,776			
8	,179	1,375	96,152			
9	,160	1,228	97,379			
10	,117	,903	98,282			
11	,095	,733	99,016			
12	,065	,498	99,513			
13	,063	,487	100,000			

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Component Matrix^a

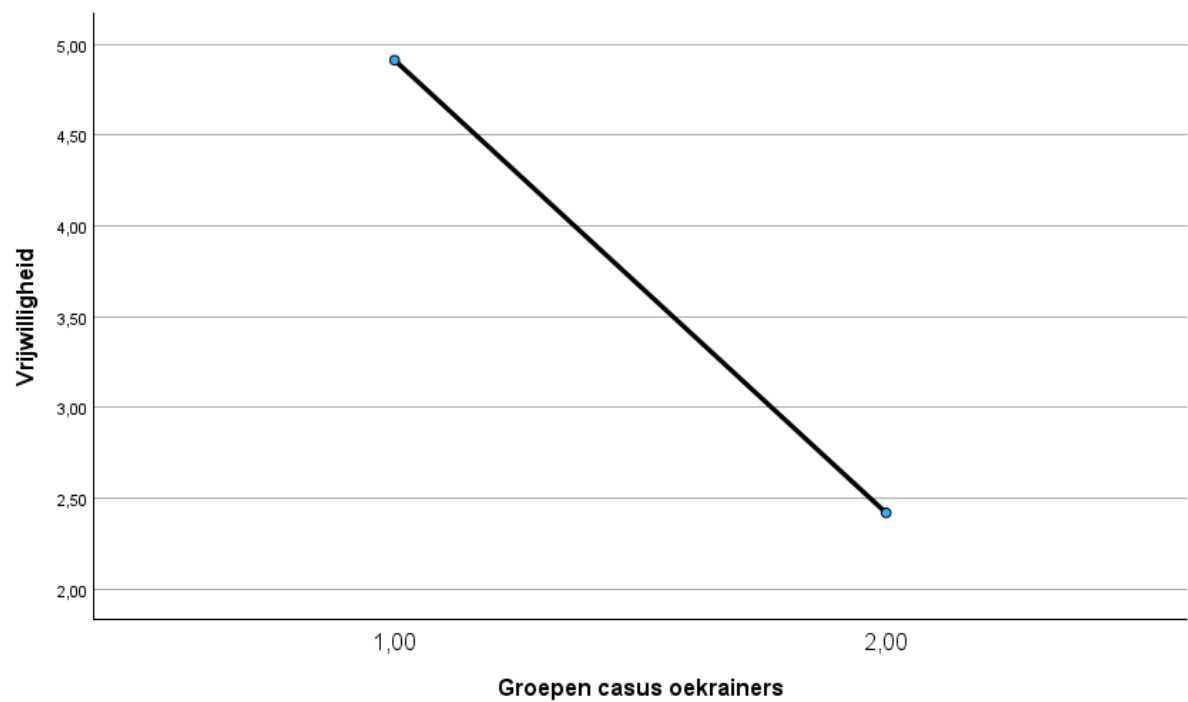
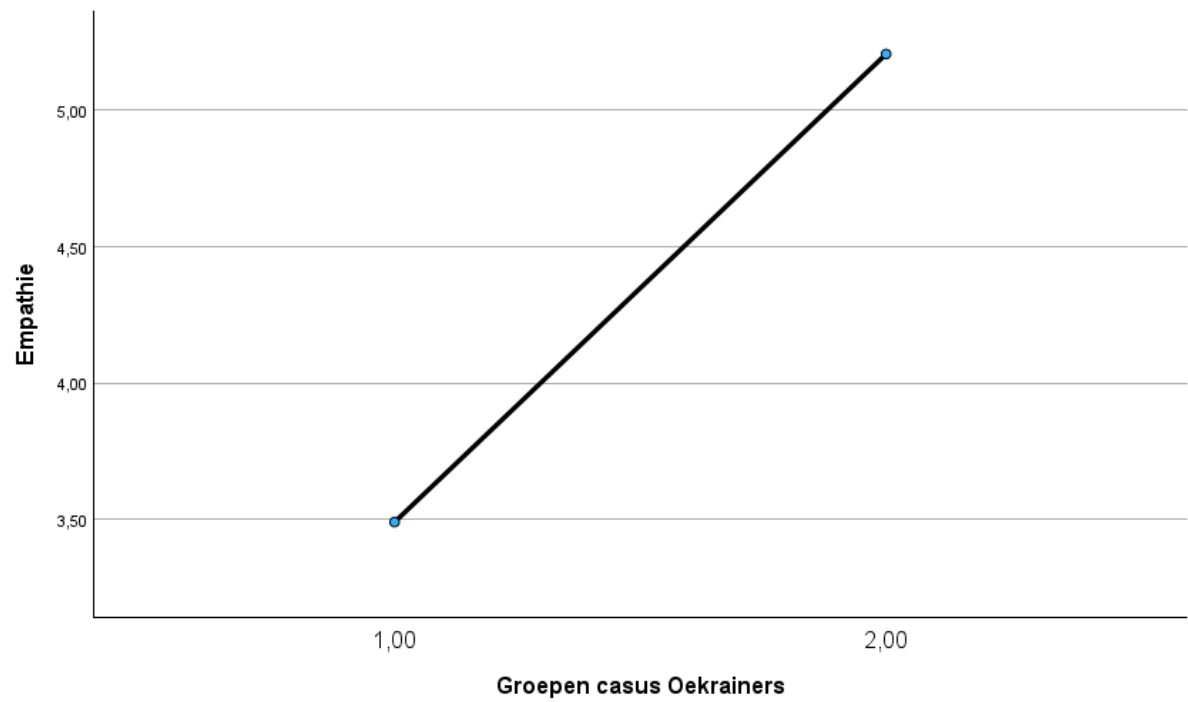
	Component	
	1	2
In Nederland is sprake van een asielcrisis	-,325	,866
Deze crisis is het resultaat van een gebrek aan voldoende opvangplekken	,885	,023
Deze crisis is het resultaat van een te hoge instroom van asielzoekers	-,767	,492
De gemeente Zwijndrecht dient een actieve rol te spelen in het oplossen van de asielcrisis	,922	,038
Indien de gemeente Zwijndrecht dit weigert, is het acceptabel dat de landelijke overheid haar verplicht om mee te werken	,902	-,101
Het is acceptabel dat de gemeente Zwijndrecht een locatie aanwijst voor asielopvang, ook als niet alle omwonenden het hiermee eens zijn	,902	,027
Ik ben het eens met het verdelen van asielzoekers over de verschillende gemeenten	,762	,097
De gemeente Zwijndrecht dient te voldoen aan het aantal opvangplekken dat vanuit de landelijke overheid wordt verwacht	,933	,053
De gemeente Zwijndrecht dient te voldoen aan het aantal opvangplekken, ook als andere gemeenten hierin tekortschieten	,855	-,088
Ik ben het eens met de komst van een opvanglocatie voor Oekraïners	,884	,179
Ik ben het eens met de locatie die de gemeente heeft gekozen	,902	,219
Ik ben tevreden met de maatregelen die zijn genomen om de veiligheid van omwonenden te garanderen	,898	,187
Hoe beoordeelt u de volgende stellingen? - Ik ben tevreden met de maatregelen die zijn genomen om voldoende parkeerplekken rondom winkelcentrum Walburg te garanderen	,702	,140

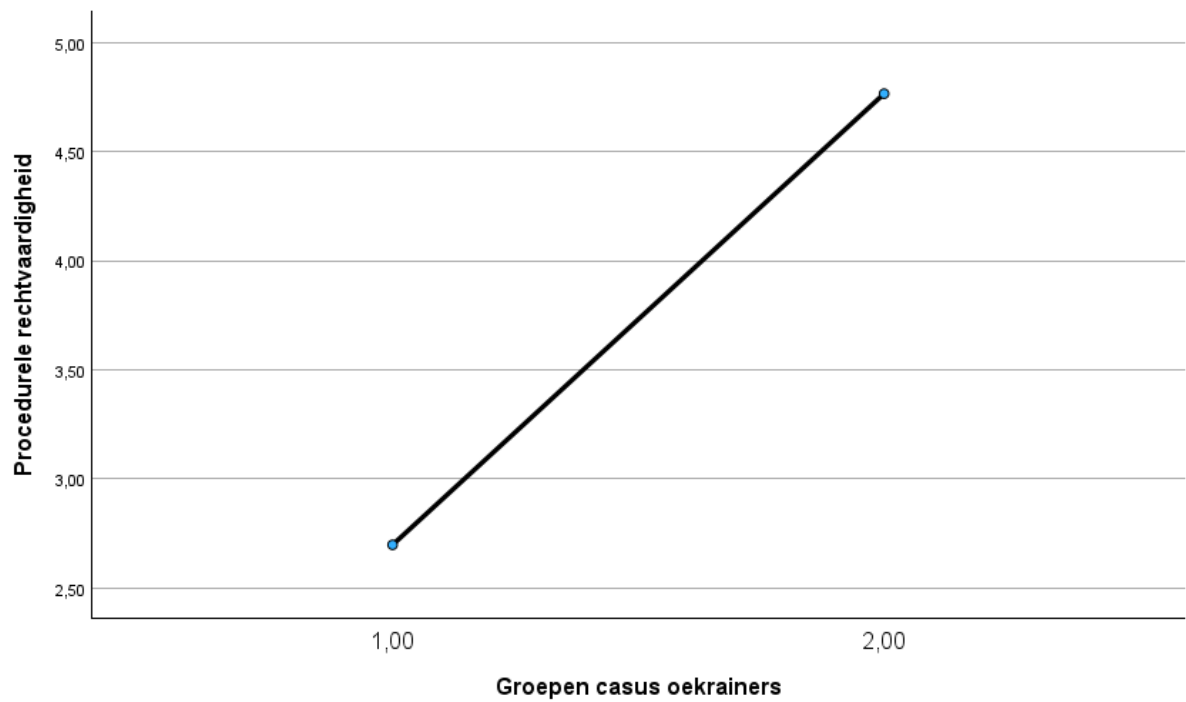
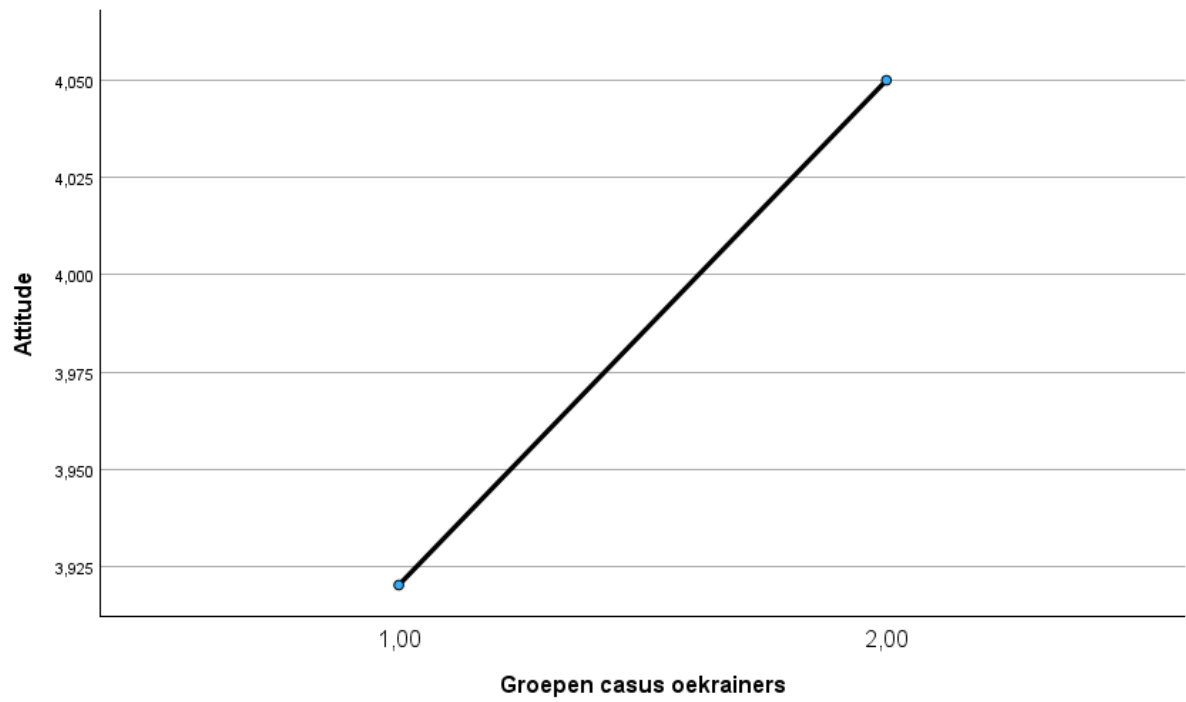
Extraction Method: Principal Component Analysis.

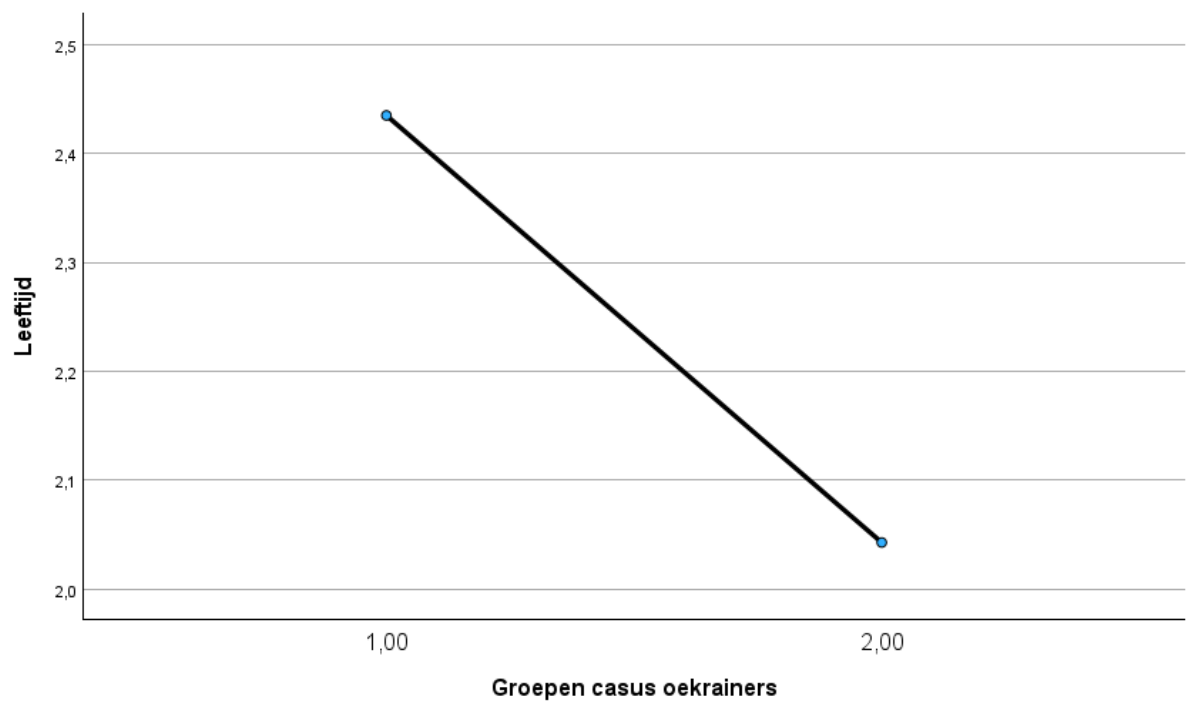
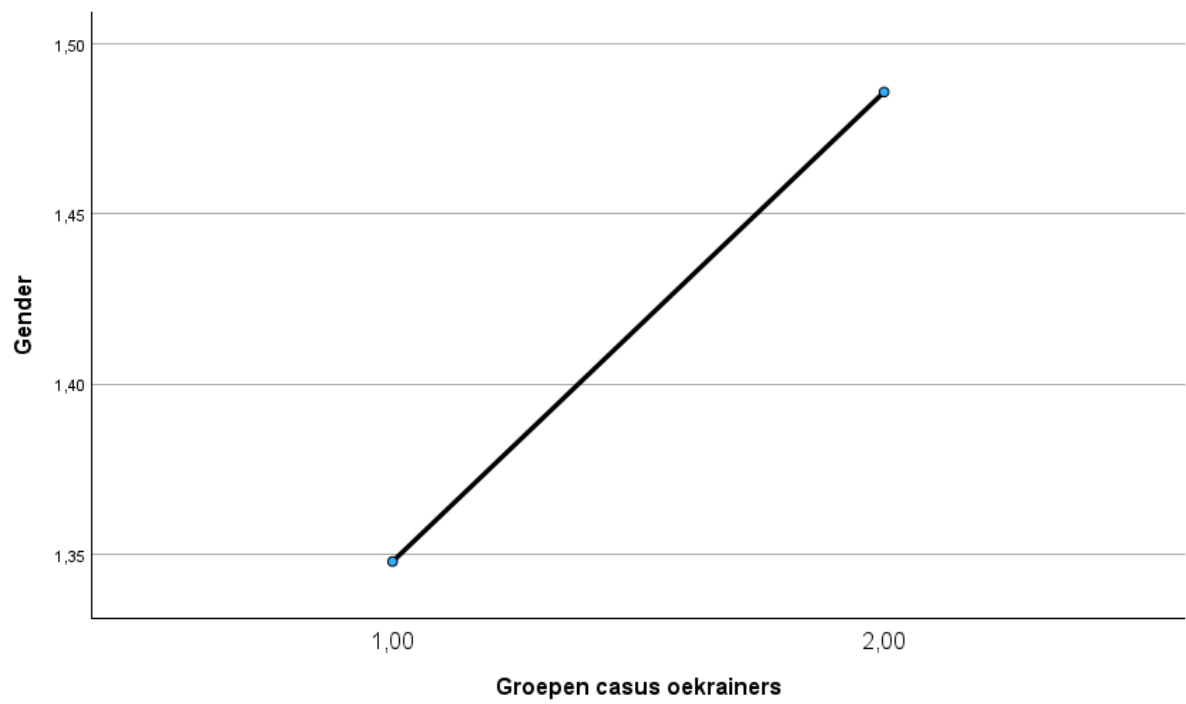
a. 2 components extracted.

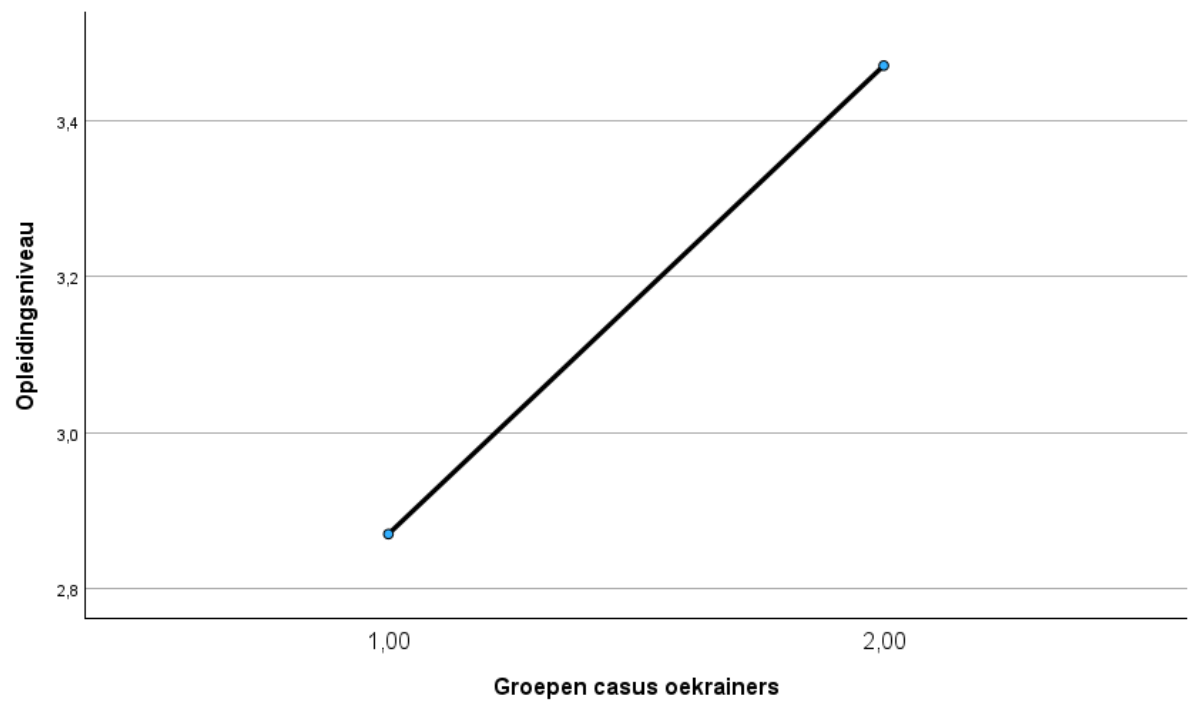
Bijlage F: Welch Anova

Casus Oekraïners

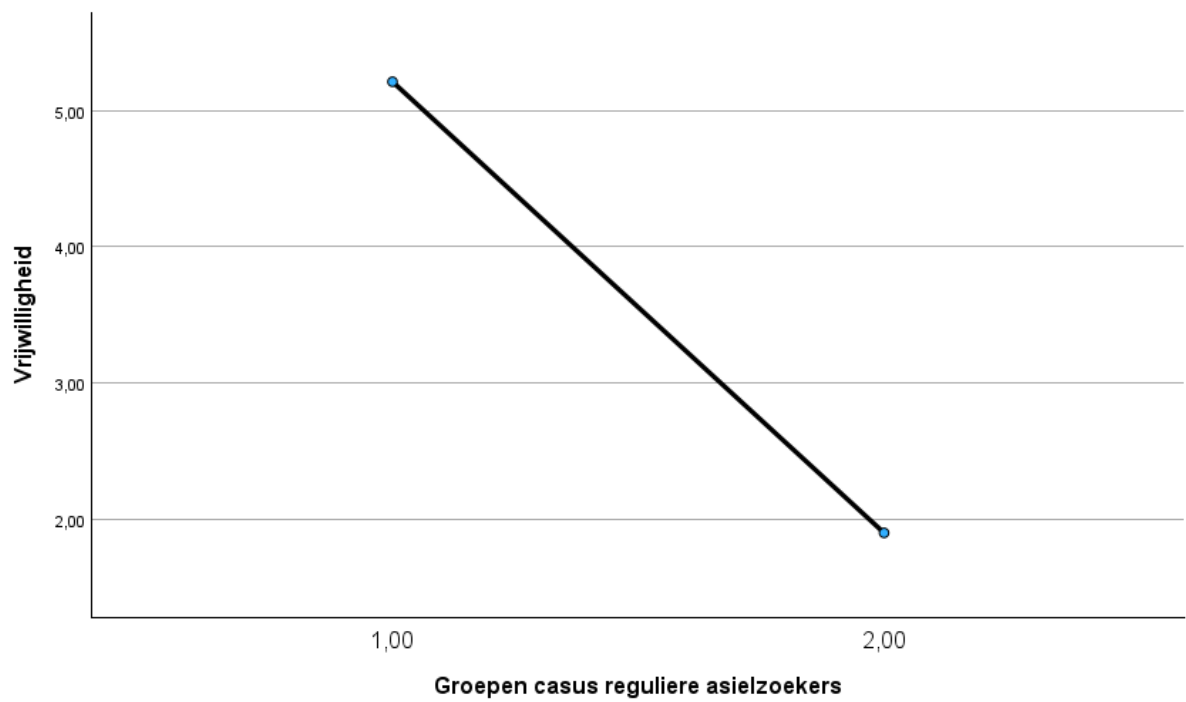
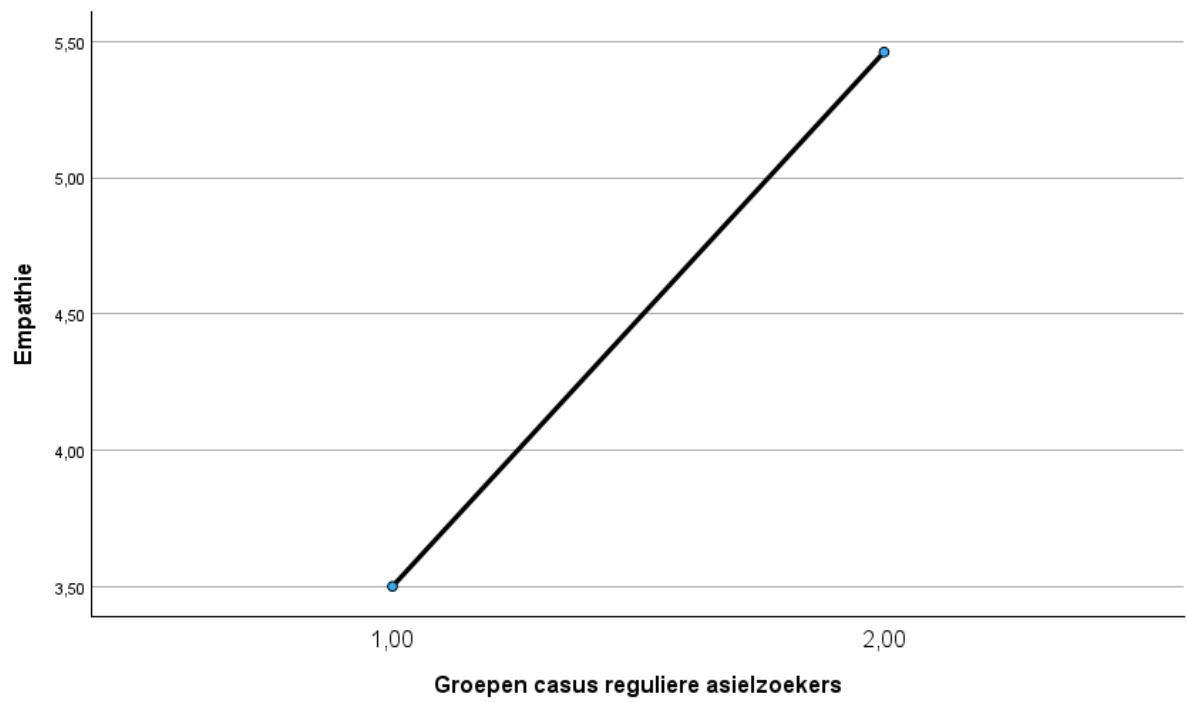

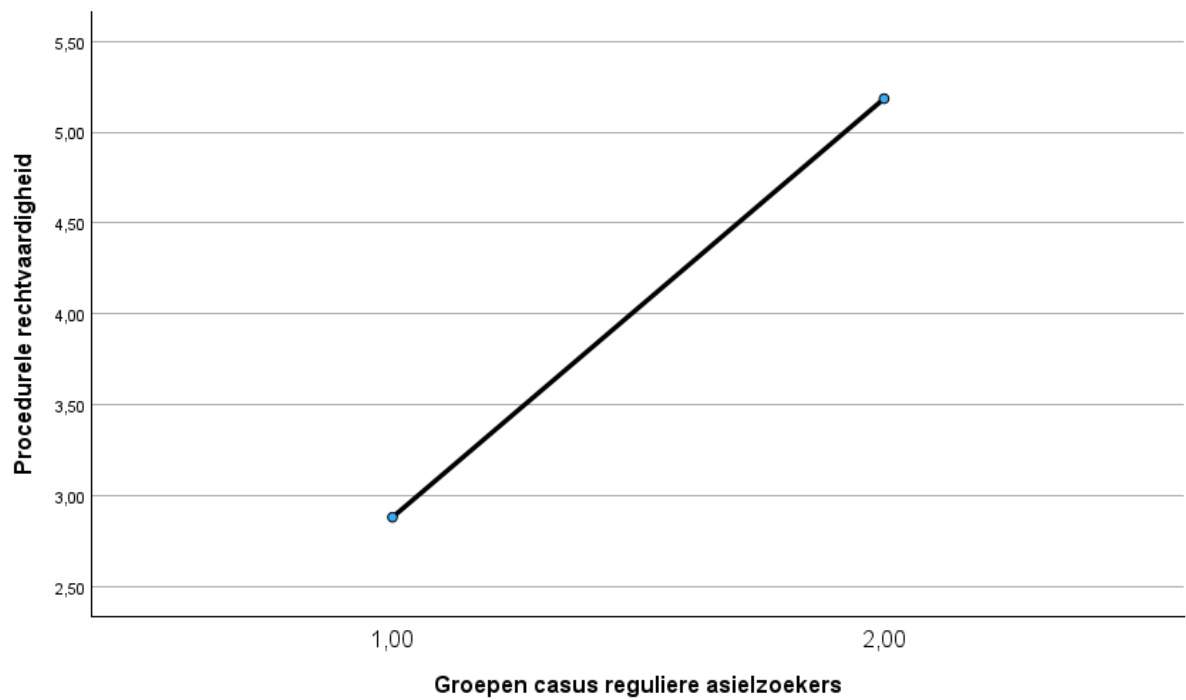
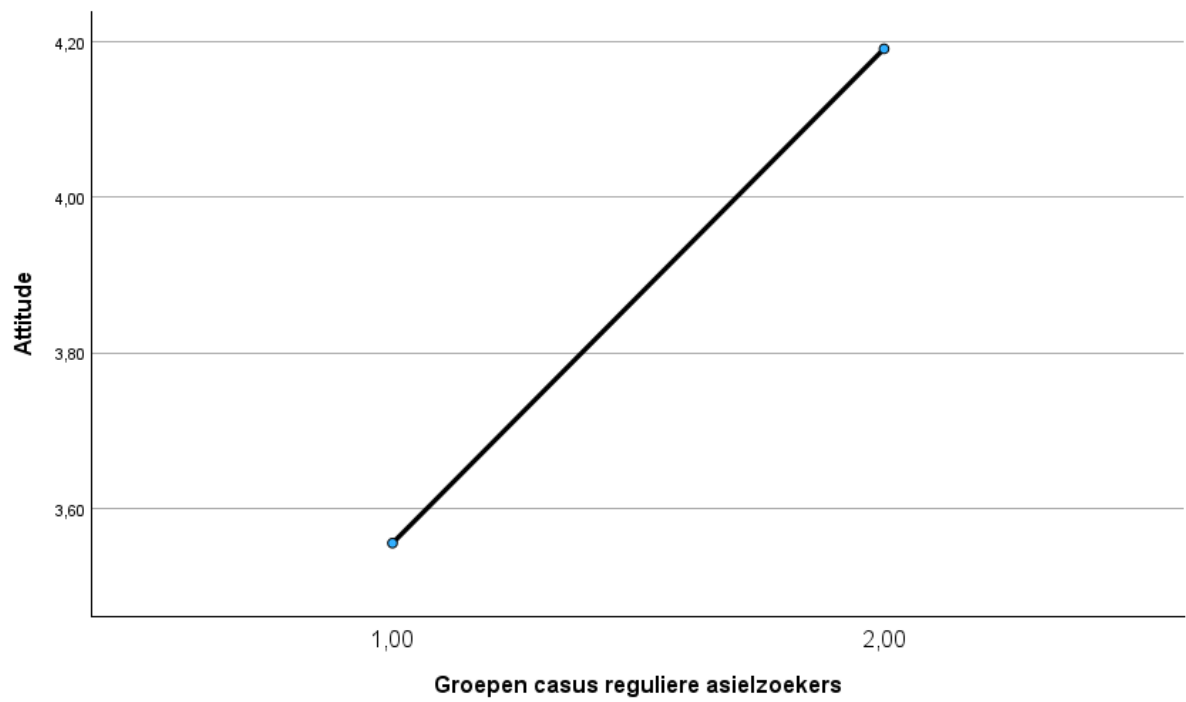

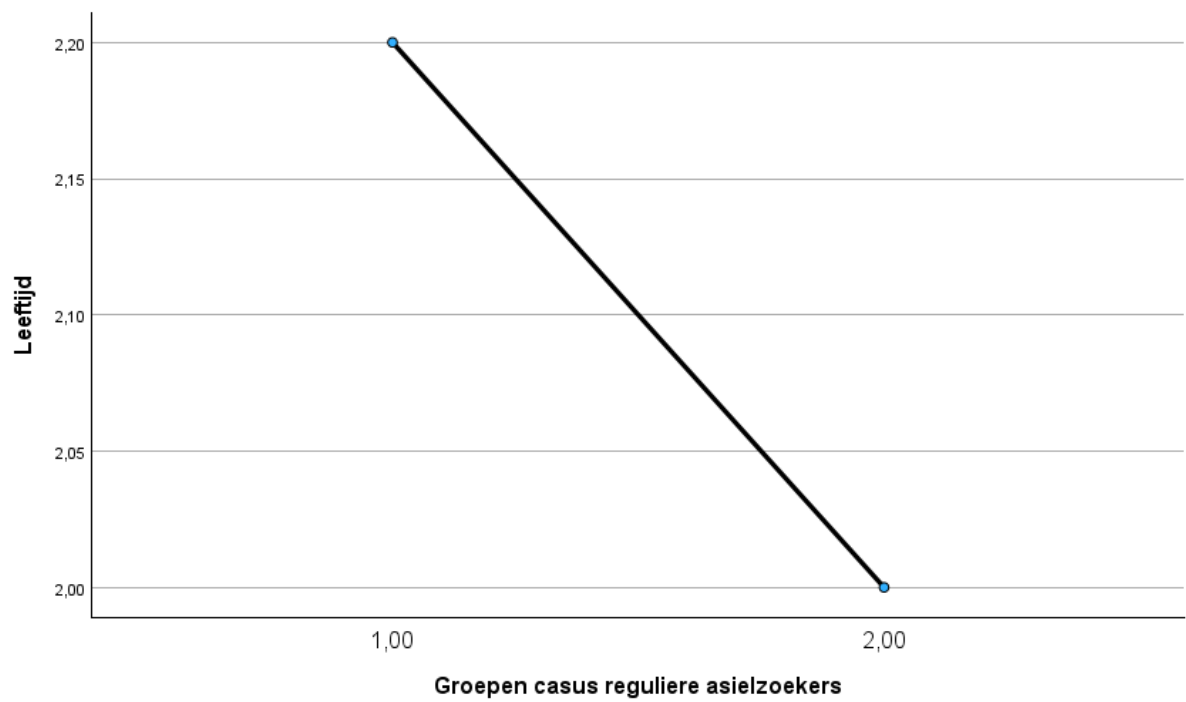
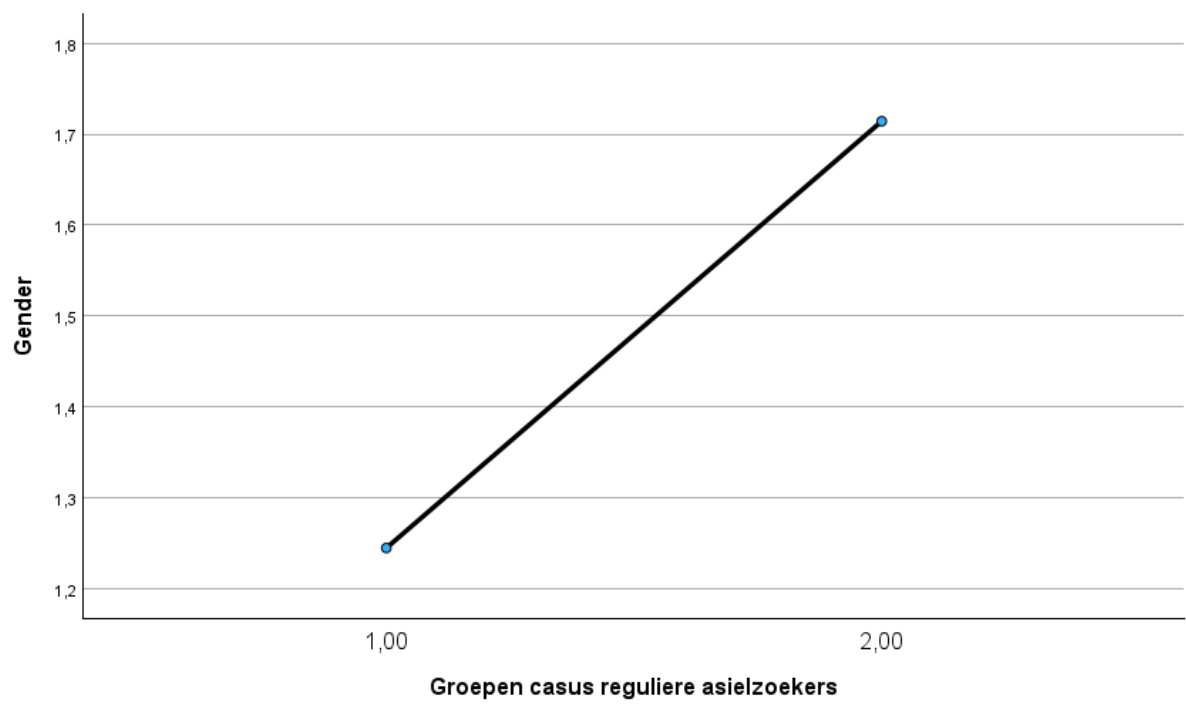

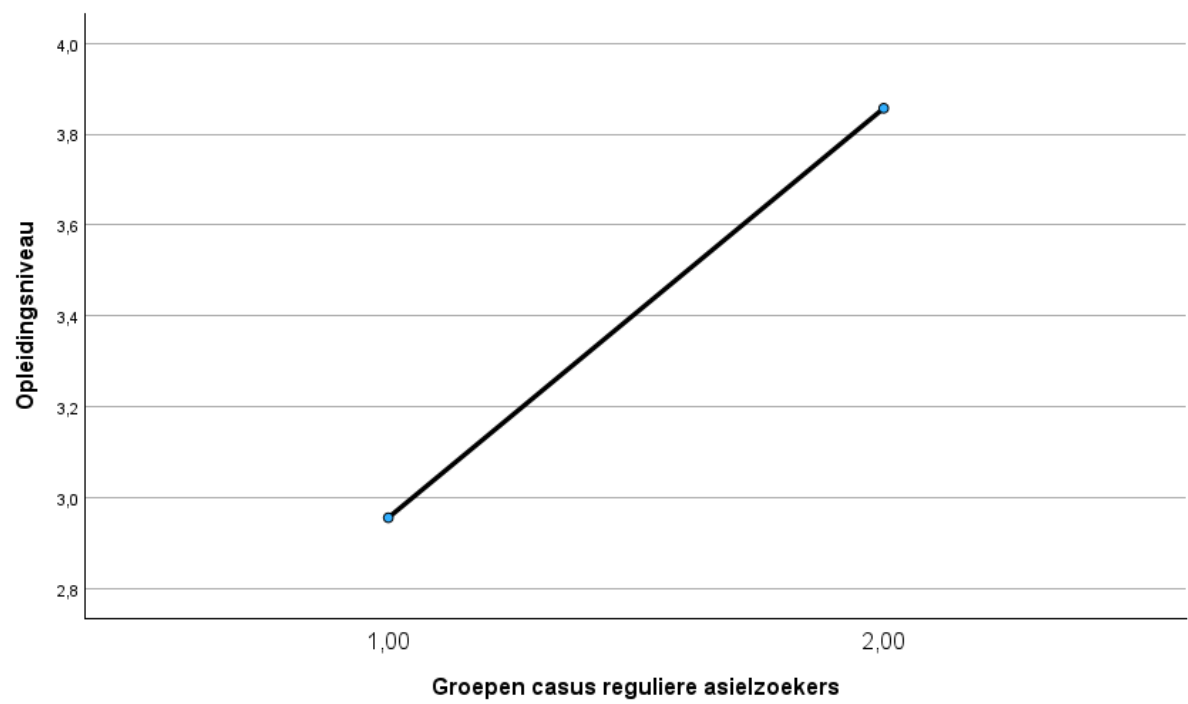

Casus reguliere asielzoekers

Bijlage G: Regressie empathie en ervaren vrijwilligheid

Casus Oekraïners

Verklaarde variantie

Model	R	R Square
1	,901	,811

Regressie ervaren vrijwilligheid/empathie

Model			t	Sig.
		B		
1	(Constant)	6,606	63,824	<,001
	Vrijwilligheid	-,599	-19,764	<,001

Casus reguliere asielzoekers

Verklaarde variantie

Model	R	R Square
1	,888	,789

Regressie ervaren vrijwilligheid/empathie

Model			t	Sig.
		B		
1	(Constant)	6,414	47,451	<,001
	Vrijwilligheid	-,546	-17,079	<,001

Bijlage H: Aantal woorden in tabellen (in scriptietekst)

Figuur 1: 31 woorden

Tabel 1: 18 woorden

Tabel 2: 24 woorden

Tabel 3: 60 woorden

Tabel 4: 42 woorden

Tabel 5: 49 woorden

Tabel 6: 21 woorden

Tabel 7: 45 woorden

Tabel 8: 92 woorden

Tabel 9: 94 woorden

Tabel 10: 62 woorden

Tabel 11: 62 woorden

Tabel 12: 47 woorden

Tabel 13: 47 woorden

Tabel 14: 25 woorden

Tabel 15: 25 woorden

Totaal: 774 woorden